

Miniszter Veronika-kendővel

Horváth Balázs miniszterrel beszélget Hortobágyi Éva

Kik mennek a kormányból? (5. oldal)

„Nyugdíjba Gorbacsovval!”

Alternatív lövések az utolsó(?) november hetedikén (3. oldal)

Für Ungarndeutsche

Mala sedmica

(11. oldal)

A HELYZET

Dunántúli hetilap

Ara: 17,50 Ft

II. évfolyam 39. szám

1990. november 17.

Pozsgay

Exkluzív interjú

Kinek a vétke?

Arcpirító képmutatás, ha ez a társadalom, ez az állam gyermekvállalásról prédikál! És különbenis: minek még tovább szaporodni, mikor anyagi erőinkhez mérten így is túl sokan vagyunk? 1980 és '88 között háromnegyedmillió születendőt pusztítottak el!

Hogy az abortusz nem a születésszabályozás ideális módja: ezen épeszű ember általában nem vitatkozik. A többség véleménye szerint rossz, torz megoldás - ugyanakkor, tekintettel az adott viszonyokra, óhatatlan szükségesség. Márpedig míg a gyermekvállalást gátló körülmények ellen tenni nem tudunk: az abortuszt elítélni hatástalan erénycsöszködés. Emellett ráadásul méltánytalan. Mert lemondani az anyaságról épp elég tragédia. Embertelenség megtevézni büntudattal is.

Az akceleráció folytán a fiatalok nemi érése felgyorsult napjainkban. Többségük tizenhat éves kora körül kezdi szexuális életét. A teljes értékű, társadalmi értelemben vett felnőttek kezdete ugyanakkor egyre későbbre csúszik. Eleve később áll munkába a mai fiatal, de anyagiilag egészen függetlennek még éveikig nem mondha-

Mikro Audio Video TV

Mikro műszaki boltok

Pécs, Jókai tér 9. 72/25-842

Pécs, Hajas I. 6. 72/25-022

Színes TV-akció

a Siklósi és Szigetvári Takarékszövetkezettel

Előleg nélkül

megvásárolhatja kívánt készülékét 100.000 Ft-ig

Régi lekötés-lehár Videoton és Orion TV-készülékét beszámítjuk a vételárba.

Üzemképes	2.000 Ft	ITT készülékek nagy választékban	
Üzemképtelen	1.000 Ft	2 év garancia,	
		két év díjtalan szerelés	
VIDEOTON televíziók:		37 cm távirányítású TV	32.200 Ft
		47 cm távirányítású TV	39.500 Ft
		51 cm távirányítású TV	47.700 Ft
Precision 2000 1 év garancia 3 év díjtalan szerelés		71 cm monó távirányítású TV	60.900 Ft
56 cm TXT	46.200	63 cm stereo TXT	72.000 Ft
56 cm	40.900	71 cm stereo TXT	77.600 Ft
Új típus 56 cm TXT	43.700 Ft	71 cm stereo TXT kontrax javító üveg-	81.200 Ft
Új típus 67 cm TXT	59.900 Ft		

Hagyományos technikával készült készülékek		Audioton 51 cm távirányítású	36.100	34.500 Ft
1 év garancia, 1 év díjtalan szerelés		Daewo 51 cm távirányítású	36.500	34.500 Ft
56 cm 29 csatormás	34.000 Ft	Samsung 51 cm távirányítású	36.500	34.500 Ft
47 cm 29 csatormás	31.600 Ft			
37 cm 29 csatormás	29.900			

A készülékeket pécsi lakosoknak díjtalanul házhoz szállítjuk és beüzemeljük.

tó. Mert ezután még jó darabig nincs lakás; hiányoznak a családalapítás minimális feltételei. A nemi érés és a reálisan megalapozott gyermekvállalás közti intervallum ma minimum nyolc-tíz év. De esetenként nyúlhat még tovább. Aki ennyi időre önmegtartóztatást javall az ifjúságnak, aligha a realitás világában él.

S mindehhez a fokozódó érzelmi labilitás, a laza fogyasztói közösségé hűlt család, az erőtlen, diszszonan-

ciával terhelt szülő-gyerek kapcsolat; a fiatait mind korábban s kényszerítőbb erővel sodorja oda, ahol érzelmi meleget, kötődést remél. Nem egyszer a biológiai, még többször az érzelmi-erkölcsi érettség előtt.

Mit tegyen a tizen- vagy akár huszoneves fiatal, ha teherbe esik? Rettegve a „magzatgyilkosságtól”, szülje meg nem kívánt s önjerejéből fel nem nevelhető gyermekét?

(Folytatás a 3. oldalon)

Győzelmeim jutalma a személyes vereség. Az előrelátás képessége sokunkból hiányzott. Téves döntéseimért nem keresek bűnbakot.

– Egy héttel kilépési nyilatkozatának megírása után, az arra történt reagálásokról szeretném beszélni, ma is ugyanezt írta le?

– Ez az elhatározás nem villámcsapásként ért, alapos megfontolás alapján született. Hogy erről a közvélemény – még baráti környezetem sem tudott – ennek egyetlen oka van, pontosan az, amit nem mindenki értett jól: addig, amíg az elhatározásomat be nem válthatom, ártani senkinek nem akartam. Ezért hitelt és tiszta szívvel végigküzdöttem a választásokat, hogy a világot senki rám ne foghassa, nekem köszönheti, ha vereséget szenved a Szocialista Párt. Am a választások után eljött a kongresszus ideje, erre a kongresszusra viszont képmutató módon, fölveve az ottani stálmokot és újra kezdve a funkcióimat, nem mehettem el, utána egy hónap múlva azt mondom, hogy nem ér a nevem. Tehát az időzítés nem volt váratlan számomra – környezetem számára talán igen – de ezen a megfontoláson alapult.

– Mikor volt az a pillanat, amikor Önben először megfogalmazódott, hogy nem marad az MSZP tagja?

– Ennyire kiforrott formában az utóbbi hetekben. Hogy alkalmas-e az MSZP arra, aminek én magam elköteleztem és tudok-e változtatni rajta, eziránt már a tavaszi választások után voltak bennem kételyek, de nem merem azt mondani, hogy akkor már az elhatározás képességét is megszereztem magamnak, hiszen mindent el akartam követni, hogy jóra forduljanak a dolgok. Egy drámai költeményt idéztem a rádióban, Ibsentől, ahol azt mondják, hogy „Hogy nem bírtad, azt megbocsátják, de hogy nem akartad, azt soha”

– hát én akartam, de nem ment. Így az utóbbi hetekben egyre gyorsabban rohantam a felé a pont felé, ahol ki kell mondanom, hogy az út végetért és más útra kell térni.

– Azt mondják, hogy ez a döntése egy olyan hibaszorozat vége, amelyben a legfőbb ok, hogy rossz tanácsadókra hallgat...

– Én a téves döntéseimért nem keresek bűnbakokat, magamban keresem az okokat meg politikai ellenfeleimben, elsősorban. Kétségkívül előfordulhatott, hogy barátaim vagy tanácsadóim körében is akadtak, akik esetleg rossz helyzetismeretből rossz tanácsot adtak, de én magam mindig igyekeztem önálló és csak rám jellemző döntéseket hozni. Talán úgy lenne helyes fogalmazni, hogy én sorozatosan győzelmeket értem el, de minden győzelem jutalma számomra a személyes vereség volt. Hiszen ha 1980-tól egy lajstromot csinálnék a kezdeményezéseimről, kiderülne, hogy mind érvényesült, szinte mind, kivétel nélkül. És mindegyiknek az lett a jutalma – ára – hogy nekem újra kellett kezdeni, mert nem méltányolták megfélemlen. Ezen én nem ütközöm meg különösebben, a politikai ellenfeleken meg egyáltalán nem, mert nekik az a dolguk, hogy perlekedjenek, meg hogy elutasítsák az álláspontomat. Nagyobb probléma az volt, amikor saját táboromban talákoztam értetlenséggel, de ezt is meg kellett élnem valahogyan. Én azt hiszem, nem volt téves dolog, amikor szembeszálltam a hatalommal művelődési miniszterként a művelődésügy elhanyagoltsága és az infrastruktúra fölélése miatt; nem volt tévedés amikor 85-ben én az ellenzékkel fölvettem nyíltan is a kapcsolatot, majd pedig a Népfront Országos Tanácsába ebből az ellenzékéből akit csak lehetett, fölvettem.

(Folytatás a 4. oldalon)

EZ A LAP OTT VAN TÖBB EZER DUNÁNTÚLI VÁLLALKOZÓ ASZTALÁN!
KÉRJÜK, LAPOZZON!

Tőzsdei hírek

Értékcsökkenés várható!

A november 5-9-i tőzsdéhen folytatódott az előző hetek tendenciái, mégis meglepő volt néhány papír áresése. Gyakori vélemény, hogy további jelentős értékcsökkenés várható, s csak az lassítja le azt a folyamatot, hogy azok a részvény-tulajdonosok, akik korábban magasabb áron vásároltak, nehezen szánják rá magukat az eladásokra.

A héten az érdeklődés középpontjában a Fotex részvények tőzsdére menetele, illetve tőzsdére nem menetele állt. November 7-ére ígérték először a papírok megjelenését, s a brókerek is csak az előző nap délutánján hallották a hírt, hogy az mégsem valósul meg. Az alaptőke-emelés cégbírósi bejegyzésének hiánya miatt másnapra tették a bevezetést, ám november 8-án a tőzsdén jelentették be, hogy ezúttal sem teljesült a tőzsdére lépés minden feltétele – az újonnan ígért időpont november 13. lett. Hogy a Fotex-papírok körüli vita milyen hatással lesz a részvények árára, nem jósolható meg; az mindenesetre érezhető, hogy a hazai kisbefektetők nagy része mihamarabb túl akar adni papírján.

A közepesen alacsonyabb forgalmat bonyolítottak Martfü-részvényekből. Az azonnali teljesítésre szóló

üzletkötésekben megvalósuló napi átlagár hétfőn 2761 Ft volt, ez folyamatosan csökkent péntekig, s a hét végén 2583 Ft-on állt meg. Pénteken a kibocsátási ár alatt is kötöttek üzletet, e napon a minimum ár 2540 Ft volt. Az ár csökkenését többen is csak időlegesen tartják, ezt mutatja az a tény, hogy a héten erre papírra opciót csak vételi szándékkal vettek. A vételi opciót vásárlók az ár 3000 Ft fölé emelkedésében bíznak.

Alacsony forgalommal indult az IBUSZ Rt. részvény, ám – talán a szerdai Fotex-halasztás hatására – a hét közepétől újra nőtt iránta az érdeklődés. Enyhe áremelkedés volt megfigyelhető: a hétfői 5164 Ft-ról szerdára 5262 Ft-ra nőtt az átlagár, ez péntekig 5230 Ft-ra csúszott vissza.

Öt üzletkötés volt a Sztráda-Skála részvényeire, a heti forgalom árfolyamértéke nem érte el a másfél millió forintot. E forgalom legnagyobb része, 1,3 millió forint hétfőn realizálódott egy üzletkötésben, 26 ezer forintot részvényáron. Pénteken egyetlen részvény cserélt gazdát, ára (23 600 Ft) a kis tétel miatt nem mérvadó.

Mindössze két napon kötöttek üzletet a Skála-Coop Rt. papírjaira. A heti forgalom meghaladta a 3 millió

forintot, az ár 32.000 és 34.000 Ft között mozgott.

Péntek kivételével minden nap szerepelt a tőzsdén a Konzum Ker.-részvény.

Azonnali üzletet napi 1-1 kötés jelentett, az árak 67 és 74 ezer forint között mozogtak. Ebben a körben is kezd népszerűvé válni az opciós üzlet. A vételi és eladási opciókból kiűnik, hogy a piac szereplői decemberre 70-75 ezer forintos árat várnak.

Két üzletkötés történt hétfőn az Agrobank részvényeire, az átlagárfolyam a névérték 74.97%-a volt. Egyetlen üzletkötés erejéig felbukkant a TRADE COOP Rt. részvénye, jelentéktelen mennyiségben, 9050 Ft-os részvényáron.

November 19-ére ígértek a Dunaholding Rt. részvényeinek tőzsdéi bevezetését, egyelőre nem a legszigorúbb feltételek között. Mint ismeretes, november 15-től január 15-ig lehet jegyezni a Dunaholding Rt. részvényeit. Ugyancsak november 19-én kezdődik a MÚSZI részvényeinek jegyzése. November 23-ig lehet e részvényeket megvásárolni a Kulturbankban, 18 000 Ft-os áron. E jegyzés pontosabb feltételei egyelőre nem ismertek.

Ungvárszkl Tamás
Merkanli Bank

Kártalanítás

Több száz-ezer, több millió per...

Dr. Dornbach Alajos, az Országgyűlés alelnöke, a Történelmi Igazságtétel Bizottság valamikori elnökségi tagja a Pécsi Értelmiségi Klubban tartott hagyományos csütörtöki „talkshow”-n nem sok lehetőséget látott arra, hogy mindenkire számára megnyugtató módon rendezzék az elmúlt évtizedek törvénysértéséből eredő vagyoni jogi ügyeket. Több százezer, egyesek szerint több millió pernek néznek elébe.

Tudomásul kell venni, Európáigunk alapjai között első helyen álló jogállamiság szellemében különbséget kell tenni az érzelmek és a törvények szabta lehetőségek között. Az ítélthez egyértelmű bizonyítékokra van szükség, s ha az nem áll rendelkezésre, csak

a mendemondákra, no és a Magyarországon szinte már népszokássá vált feljelentésekre hagyatkozva nem lehet bírósági eljárást folytatni. Mindez persze nem jelenti azt, hogy valamilyen jóvátételben nem lesz részünk a súlyos törvénytelenéseket elszenvetőknek, a bizonyíthatóan volt tulajdonosok az elképzelések szerint – ha nem is teljes mértékben, de – kártalanítást kapnak.

Az Országgyűlés alelnöke arra figyelmeztetett: nem csak belpolitikai okok miatt kellene végre lezárni ezt a nem kis feszültséget okozó kérdést, hanem arra is gondolni kellene, milyen zavart okoz ez a Magyarországon befektetni vágyó külföldi tőketulajdonosok

körében. A tőke semmitől sem retteg jobban, mint a bizonytalanságtól.

(bókássy)
Fotó: Tóth László

Pénzromlás

Az infláció első számú gazdasági közellenség. A harcot felvenni eleve viszont csak abban az esetben lehet eredményesen, ha ismerítő vállalkozó okok, napvilágra kerülnek a mélyebb összefüggések. A pécsi érdeklődőknek minderre alkalma nyílik november 19-20-án a Hunyor Szállóban megrendezett „Infláció és alkalmazkodás” című előadásorozaton, amelyet a Magyar Közgazdasági Társaság Baranya Megyei Szervezete szervezett s a téma „nagygyűjt” sikerült megannyi kutatási tevékenységük eddigi eredményeinek ismertetésére.

Dr. Erdős Tibor akadémikus az infláció-elmélet aktuális hazai vonatkozásait elemzi, dr. Kovács Almos, a Pénzügyminisztérium államtitkár-helyettese az inflációt fékező gazdaságpolitikai lehetőségeket vizsgálja fel, dr. Petschnig Mária Zita, a Pénzügykutató Rt. munkatársa az antinflációs politika feltételeit ismerteti, dr. Fajth Gáspár, a KSH főosztályvezetője pedig a fogyasztói árak változásának mérési lehetőségeit mutatja be. A 16 előadásban mindezekon kívül szó lesz a pénzromlás vállalati hatásairól, valamint a strukturális inflációról.

Bókássy

Német főkonzulátus

Hétfőn, november 12-én kezdte meg működését a német főkonzulátus Pécsen. Hanns Rehfeld főkonzul kérdéseinkre elmondta, hogy szeretnének közelebb hozni egymáshoz a németeket és a délnyugat-magyarországi embereket.

Ügyfélfogadás hétfőtől péntekig minden nap 9 órától 12 óráig van a Szántói Kovács János utcai épület földszintjén. Am ha valakinek a félfogadási időn kívül akad problémája, akkor telefonon külön fogadási időpontot kérhet a konzulátus illetékes munkatársaitól, vagy akár a főkonzultól.

Hanns Rehfeld – arra a kérdésünkre, hogy milyen konkrét gazdasági kapcsolatépítés folyik – elmondta: éppen egy olyan találkozóról érkezett, ahol a pécsi épületgépészeti iparosok és az általuk meghívott németországi partnereik találkoztak, s a főkonzul ebédet ad számukra, ezzel is elősegítve a kapcsolatok megerősítését.

Rehfeld úr kitért a Lenau házval fenntartott jó viszonyra is, s kifejtette, szívesen támogatják a magyarországi német kisebbség kultúráját őrző munkát, de a ház működésébe nem avatkoznak be.

A háborús és az önkényuralom áldozatainak emlékére megemlékezést tartanak november 18-án, vasárnap tartanak. Déllelőtti 10 órakor a pécsi Izraelita Hitközség temetőjében (az urakat kalap vagy sapka viselésére kéri a meghívó), 11 órakor pedig a pécsi Központi temetőben lesz kegyeleti megemlékezés. Ez utóbbin Varsányi Ferenc, a Pécsi Evangélikus Egyház lelkésze mond imát.

AZ

ANGSTER IMRE 1917-1990.

Meghalt egy szerény, halkszavú pécsi polgár, aki életében nem tett rosszat. Angster Imre jó ember volt. Ezt fontos róla tudni, különösen ma, amikor annyian nézik le a jó embereket.

Volt idő, amikor üldöztek, szabadságát elvették, később megtúrták, de igazából soha senki sem kért tőle bocsánatot. Talán nem is várta. Isten akaratában megnyugodva az emberekkel is megbékélt. Zokszó nélkül.

Szerdán temették. Ezzel még parányibbra zsgorodott a remény, hogy a nagypapa által alapított orgonagyár valamikor is újjáéledjen, hiszen megint olyasvalaki távozott a másvilágra, aki még értett az orgonaépítés művészetéhez. Elfogynak lassan.

i.p.

Ginkgo

A november eleji nap piros, sárga, rozsdabarna tónusokkal övezi az erfurti utca fái. A búcsúzó vegetáció végső szín-csokrétián egy arannyal villanó színlőlt a Ginkgo-fák csoportja. Mindössze egy tucatnyi található csak belőlük. A Kína délkeleti felében található Thien-Mu-Shan hegységéből származnak. A Ginkgo bilobát Goethe honosította meg a környéken, amikor is egy távolkeleti útja során evvel tért haza. Charlotte von Steinhez fűződő szerelmének szimbólumát vélte felfedezni a fa jellegzetes leveleiben. Mintha egy levélben kentő fonódna össze elválaszthatatlanul. Napjainkra a bizalom és a szívélyesség jellekévé is vált. A néma levelek már nem csöndjükkkel és villanásukkal szólnak hozzánk. Egy megvalósult álom – a két német állam újra egygé válása beszél általuk, sokkal mélyebb csönddel, mint amely saját lényegük mélyibe van rejtve.

Több táplálék és erő rejlik a levélszimbolikában, mint negyven esztendőji pro-kontra okoskodás. Meri körülvesz bennünket békével, anélkül, hogy bárki szemét meresztené utána. Nem törődve dacolnak mindazokkal, akik „ragaszkodnak saját lármájukhoz”, s türelmetlenek minden mással. A hegyek és a tenger csendjét, embertársainkról nem is beszélve.

- bayer -

Kétszer tíz milliárd

Mint ahogy azt Jürgen Echernach (CDU) építészeti minisztertől megtudtuk Németország 20 milliárd márkát fordít a jövőben az öt új szövetségi állam lakásmódernizációjára. Az összeg fele, 10 milliárd az átépítésekre fordítandó, míg a másik 10 milliárd az infrastruktúra javítására. A további – már magán – kezdeményezéseket, kedvező kamat és hitelkonstrukcióval kívánjuk szorgalmazni – folytatta a politikus.

A műemlékek és műemlék jellegű építmények megóvása mindenütt kiemelt hangsúlyt kap – emelte ki végezetül Echernach.

- bayer -

H & L
Pécs, Sallai u. 40.
Tel.: 72/19-292

Régiségek, iparművészeti tárgyak, képek, órák stb.

NE FELEDJE! JÖN A KARÁCSONY!

Ön is hirdethet! 72/27-377

A HELYZET
Dunántúli hetilap

Főszerkesztő:
HAVASI JÁNOS

Főszerkesztő helyettesek:
PERLING JÓZSEF
GÁLLOS ORSOLYA

Külső főmunkatárs:
HALLAMA ERZSÉBET

Főszerkesztő munkatársak:
CSALOG JUDIT
WALLINGER ENDRE

Rovatvezetők:
CSERI LÁSZLÓ - fotó,
STEVAN POPOVIC - szerbhorvát,
SCHILLINGER ERZSÉBET - kultúra,
SZENDE BÉLA - német,
VARGA DÁVID - gazdaság

Belső munkatársak:
LUTHÁR PÉTER,
RIKLI FERENC, TAMÁSI JÁNOS, TÓTH LÁSZLÓ

Állandó szerzők:
J.F. BALVANY, BÉKÉSSY GÁBOR,
FELSŐ PÁL, HORTOBÁGYI ÉVA,
KLAUSMANN VIKTOR,
KONCZOL IMRE, TAKÁTS JÓZSEF

Tervezőmunkatársak:
HARNÓCZY ÖRS

Grafika:
ISTVÁN LÁSZLÓ

Computer technika:
KADLICSKÓ ZSOLT

Szerkesztési munkatársak:
MOLNÁR ÁGNES

Gépirás:
GERENCSÉR FERENCNÉ

Szerkesztésigénylők:
KADLICSKÓNÉ ZICHY MÁRTA

A szerkesztőség címe:
7621 Pécs, Sallai u. 7.

Szerkesztésigénylők telefona:
Pécs 72-27-377, Szekszárd 74-13-076,
Nagykanizsa 93-13-208, 11-446, Budapest 1-11-49-212
Telefax: 74-15-671

Kiadója: A HELYZET Lap- és Könyvkiadó Kft.
7621 Pécs, Sallai u. 7.
Tel.: (72) 27-377

Feladvány kiadó:
BERKES GYÖRGY ügyvezető igazgató

Tarjastit: a Magyar Posta és A HELYZET Kft. tarjastitfelvétele

Előfizetői: bármely hírlevélküldési postahivatalnál, a hírlevélküldésben, a hírlevélküldésben, valamint a szerkesztőség és a kiadó címén, illetve a hirdetésfelvétel iródtában.

Előfizetési díj: egy hónapra 75 forint, az egyéves 210 forint, két évre 400 forint, egész évre 800 forint.

Készült az SZKI Computer Media Rt. Progress rendszerével
A HELYZET Kft.-ben.

Nyomtatás megkezdése: Szekszárdi Nyomda, Szekszárd, Szabócsanyi u. 46. Postacím: 7101 Szekszárd.
Telefon: 74-11-422

Feladvány vezetők:
Vadász János igazgató

Engedélyszám: III/PHF/174/Ba/1989.
HU ISSN 0864-974X

Kinek a vétke?

(Folytatás az 1. oldalról)

Akinek a harmonikus testi-lelki fejlődés elemi alapját sem képes nyújtani, legkevésbé az anyai szeretet minimumát? Szaporítsa az állami gondozottak számát? A lelki, érzelmi, erkölcsi károsultak így is népes táborát? Mikor a szerencsétlenség, a bűnözés, a nyomor újratermelése így is bőven biztosítva van? Az érvek – társadalmi valóságfedeztetők lévén – verhetetlenek. Az abortuszon átesett s örökre meddővé vált nők – túlnyomó részt fejletlen szervezetű fiatalok – száma bár kicsit magas, no de a haladásnak ára van. S igaz, az abortusz liberalizálása óta a 2500 grammnál kisebb újszülöttek számaránya közel duplájára nőtt – no de, mint tudjuk, selejt nélkül nem működik semmi sem.

képp" a kenyérkereső nő a házimunkától sem mentesül. Mi több: minél több gyereke van, annál megfizetlenebb számára mindamaz, ami második műszakját megkönyvítené. Kezdve az alkalmi éttermi kiruccanástól a háztartási szolgáltatásokig, a Patyolatig, az egyre drágább konzervekig, készételekig. Így volt ez már a hatvanas-hetvenes években, az idillikus Kádár-korban is. Az állam már akkor is minimális részt vállalt a család gyermeknevelési költségeiből. És ma? A hagyományos értékek reneszánsza, a nemzet talpköve, a család morális glorifikálása idején? Egy mai számítás szerint a háromgyerekesek hatszor akkora eséllyel csúsznak a létminimum alá, mint a velük azonos jövedelmű egygyerekesek. Ugyanakkor csupán századannyi eséllyel kerülnek a legjobb módú millió közé. A háromgyerekes szülők feleannyi húst, harmadannyi zöldséget és gyümölcsöt, ötödannyi harisnyát vesznek, mint az egygyer-

mekesek. Lakóterületük (légkőbméterben számítva) ötödakkora. Azaz volt – még a drasztikus lakbéremelés aktusa előtt. Szabadidejük az egygyerekes szülőkénél nyolcada-tizede: ennyivel kevesebb a lehetőség a játék, a beszélgetés luxusra is. Önmaguk regenerálása többnyire csak vágyalom marad. Az pedig már csak „természetes”, hogy a személyi jövedelemadó jelenlegi – gazdasági okokból maradandó – rendszere mellett a sokat emlegetett, ajánlatot s magasztalt főhivatású anyaság inkább a kiscsaládok privilégiuma. Szakértők számítása szerint a kétgyerekes után jutó családi pótlék nem több, mint a szülők személyi jövedelemadójának a gyerekekre eső hányada, plusz a vásárolt játékokra, tanszerekre, ruházati cikkekre terhelt ÁFA összege. Ami gyakorlatilag nem más jelent, mint azt, hogy a szülőknek a „gyerekevelés támogatására” juttatott kegyadományt az állam az utolsó fillérig tőlük vonja el.

Ennyit a családbarát, gyerekpárti társadalomról. Arcpirító kőpíratás, ha ez a társadalom, ez az állam gyermekvállalásról prédikál! És különbenis: minek még tovább szaporodni, mikor anyagi erőnkhez mérten így is túl sokan vagyunk?

Mi a különbség?

Mindezen jogos érvtől igazolva 1980 és '88 közt háromnegyedmillió születendőt pusztítottak el. Ez idő alatt száztizennégyezer fővel lett az ország népessége kevesebb. 1989-ben az előző évhez viszonyított születésszám három százalékkal csökkent, a halálozások száma ugyanakkor kerekken hat perccel nőtt. S ha a jelenlegi tendencia folytatódik, a már ma is gyászos korösszetétel még tovább fog romlani. Húsz évvel ezelőtt az időskorúak eltartása a keresők jövedelmének alig ötödrészébe került. Ma az arány

47 százalék, noha ebből is köztudottan csak a nyomorszint minimuma biztosítható. A jelenlegi trend folytatása mellett további húsz év múlva legalább 60-70 százalékos arány várható. A szó szoros értelmében lehetetlen, hogy ekkora teherrel – ha csak nem az idősök intézményes „euthanázija” révén – megbirkózhatarunk. A likvidálás mint „megoldás”...? De akkor hol a határ? S mi a különbség Auschwitz és a magát szabadelvűnek s normálisnak valló társadalom ideálja között? Végezetül: az abortusz-kérdés – mint szinte minden kérdés napjainkban – politikai hecckampányok tárgya lett. Ilyen légkörben partok melletti vagy elleni „kiállás” torzul minden pro és kontra vélemény. S miközben a hatalmi harc „logikája” minden kérdést átpolitizál: lassacskán jövőnk, emberlétünk foszlik semmivé. ■

Csalog Judit
Cseri László felvétele

Ötödannyi harisnyát

A kétgyerekes családmódel „áldása-

(M)ilyen kalap az E-alap?

Már azt hittem, ebben az országban csak a piaci kofák tudnak értelmesen beszélni a pénzről, annyi zagynaságot hordtak össze eddig mindenféle szakemberek az egzisztencia-alapról. Hogy lesz is, meg nem is, hogy pénz is jár vele, meg nem is, hogy a vagyontárgyat majd jelzálogkölcson is terhelni meg minden. Az első értelmes felvilágosítást a Novindel kurzusán kaptam Pécsen, ahol az E-alap rejtelméről egy kivételesen értelmes közgazdász, Csánádi Ágnes, a Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda munkatársa tájékoztatót. Sajnos, balsejtelveim beigazolódtak. Megtudtam, hogy „önerő”, azaz saját pénz nélkül ehhez a hitelhez sem juthatok, mivel legalább százezer forintnak

kell a zsebemben lennie. Vehetek kölcsön akár ötvenmilliót is, de a bank alaposan megvizsgálja, van-e nékem ténylegesen hitelem, lehetőleg letétbe helyezett takarékkönyv formájában. Akármít nem vehetek meg, csak állami vagyontárgyat, például ingatlant, bérleti vagy esetleg tevékenység-folytatási jogot. Nézzük praktikusán: mi a teendő, ha az önerőm is megvan, meg az állami objektumot is kiszemeltem?

1.) Irány a bank, ahol közlöm, hogy a Vagyontügyönkötség által meghirdetett vagyontárgyra kérnék X összegű hitelt. A bank elárulja, mit tud kitermelni ez a vagyontárgy; s ha megalkudunk, a pénz akár fel is vehető.

2.) Bonyolultabb a dolog, ha a vállalkozónak nincs pénze a holt tőke működtetésére, mert akkor ehhez is kell hitel – egy másik. Verseny tárgyalás jön, ahol a licitben dől el, kapok-e, vagy sem. Ha igen, az említett ingatlant (amivel már beléphetek pl. egy társaságba, eddig ugyanis, mint E-alapos, csak természetes személy lehettem) megterhelik jelzáloggal. Ha ugyanis a vállalkozásom csődbe megy, az ingatlant, mifénet eladják, s ebből fedezi a veszteségét a bank meg az említett iroda.

3. A vállalkozáson persze elsősorban a vállalkozó bukhat. Hogy ne essen akkorát, az E-hitelt nem kéri tőle vissza (törlesztenie 1-2 év haladékkal kell), csak a másikat.

4. Vagyis az E-hitel, úgy látszik, korántsem teremt a lukas zsebé embernek egzisztenciát, csak annak, aki a működött vállalkozásból legalább 20 %-ot profitál, és mellette még meg is él. Ez azt jelenti, hogy az E-alappal csak pl. boltot, vendéglátóegységet lehet, érdemes működtetni, amelyek az előprivatizáció körébe esnek.

5. De ez a haszon is csak akkor várható, ha az országgyűlés megszavaz az E-alap használatának valamilyen adócsökkentő kedvezményt. Nagy kérdés, vonatkozik-e ez majd a másik, a működő tőkét biztosító hitelre is. Ehhez ugyanis – mondjuk, a Privatizációs hitelre – komoly üzleti tevékenység kell, enélkül ugyanis egy fillért sem adnak a bankok az E-alaphoz.

Ami önmagában – mint a fentiekben is kiderült – nem való a világon semmi-re. Ez csak egyszerű, nem? ■

(varga)

Csak két őrt kellett leütni Könnyű szökés a kaposvári fogdából

November 11-én este fél nyolckor Kaposváron a rendőrkapitányság fogdájában három őrizetes ártalmatlanná tette az őroket – mind a kettőt –, majd a megkötözött és a cellába zárt rendőröktől megszerezett kulcsok segítségével a csapat tagjai elegánsan lelifteztek az udvarra, átvettették magukat a kerítésen, azután illa be-rek, nádak, erek...
Erről, a rendőrség számára kissé kínos ügyről tartottak sajtótájékoztatót Kaposváron, kedden délután. Valamit szépit a dologon, hogy bravúros nyomozás után, másnap délelőtt a somogyi rendőrök Istvándiban, a jugoszláv határhoz közel újra elfogták a korábban emberölés gyanújával őri-

zetbe vett Orsós Józsefet, a csoportos rablással és halált okozó testi sértéssel gyanúsított Orsós Sándort, valamint a „csak” betöréssorozatát lerofogott Beck Lászlót. De a gyors rendőri siker fényében is kegyetlen tény marad: ha a három szökésben levő fegyenc nem annyira önző, hanem társaira is szeretettel gondol, akkor – mint a vizsgálati osztály vezetője, Újvári Sándor rendőrőrmagy is kényszerűen nyugtázta – mintegy kéttucat jómádár maszírozik ki a zord vasárnap estén a megyei fogdából. A sajtótájékoztatóon ott volt Pintér György őrmester, az egyik fogdaőr, akinek alig lehetett szavát venni, s aki helyett „A HELYZET” kérdésére

az őrnagy válaszolt: „bizony az állomány önvédelmi művészetekben való készsége hogy kívánivalókat maga után”. Mulasztottak-e az őrok a szökéskor, illetve miért oly gyengécske az egész rendszer, hogy ilyen könnyedén meg lehessen lögni a fogdából, ahol mind több az igazi nehézfű? Dr. Újvári Sándor az ilyen kérdésekre csupán annyit válaszolt: vizsgálat következik a rendőrségen belül is, és annak eredményéről majd bizonyára tájékoztatják a sajtót, ám arra neki felhatalmazása nincsen, hogy erről bővebben nyilatkozzék. ■

elpé

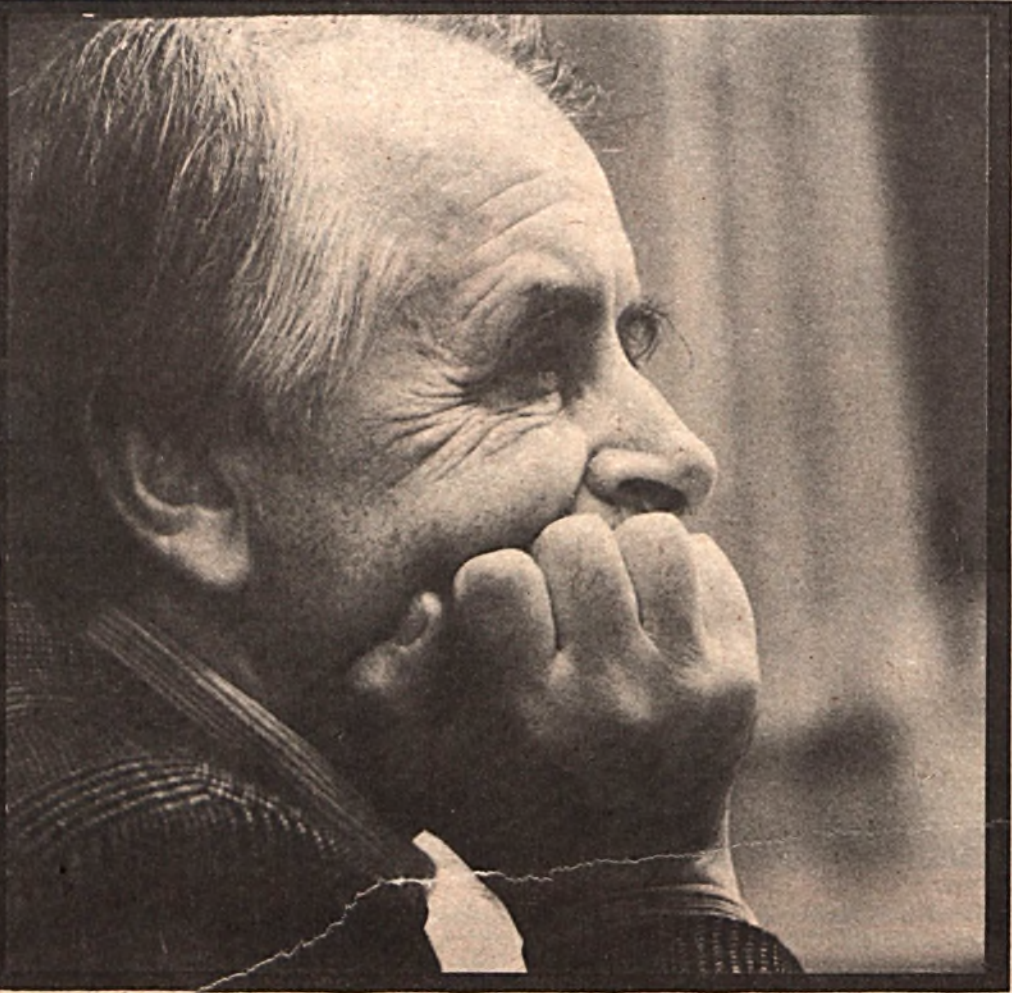
„Nyugdíjba Gorbacsovval!”

1990. november 7. Hideg, csípős reggel. Az éjszakai havazás fehérre festette a város zöld területeit. Az ünnep mindenhol érződik. Nem az örömteli emberekről, hanem az üres utcákról, lezárt utakról és az óriási tacepaókról. A metrón gyér forgalom. A Lenin könyvtárnál a rendőrség emberei senkit nem engednek föl. A következő két megállónál ugyanez. Az Arbatszka-ján végre kijutunk. Örömtünk korai, kordonba ütközünk. Az elsőnél (7 volt összesen) kisebb könyörgés után az egyik rendőr enged a kérélelnek. Pár méter, újabb akadály. Közben a téren elkezdődik az ünnepég. Jönnek a hírek: Gorbacsov igen rövid beszédet tartott és ugyanilyen rövid volt a katonai parádé. Sokan említették, hogy Gorbacsov mellett Jelcin és Popov is megjelent a mauzóleumon, viszont a pb távol maradt. Közben próbálunk átjutni a kordonon. Egyik helyről a másikra küldenek, míg végül a Kurir piros emblémás névjegykártyája megnyitja az utat. A Moszkva szállóig jutunk. Itt halljuk: a 42 díszlövés mellett két alternatív lövés is elhangzott a téren. A TV megszakította adását, mivel akkor még senki sem tudta, mi történt. A peresztrojka nem is olyan látványos. Nem száz, hanem ezer, tízezer számra jelent meg az elnyomó gépezet. Feszültség érezhető mindenki tekintetében. Fél egy tájban valamelyest nyit a kordon, jönnek az alternatív felvonulók. Nyugodtak és békések. Tábláikon Gorbacsov, Rizskov, Jazov menesztését követelik, Jelcint ünnepelek, Szaharovot gyászolják. Ezek az emberek nem szeretik Gorbacsovot. Amj pozitívumot fel tudnak sorolni, az csak a szólásszabadságra korlátozódik. Ok ott mást nem éreznek, nem észlelnek. A gorbacsovi radikalizmuson túl akarnak lépni, hogy ha nekik nem is, de gyermekeiknek valamivel jobb legyen. Tudják, hosszú, nehéz folyamat lesz, de vállalják. Abalkin miniszterelnökhelyettes mondta, hogy 10 évet, de lehet, hogy egy nemzedéknyi időt igényel a szovjet gazdaság átalakítása. Agenbegjan elnöki tanácsadó szerint a gazdasági forradalom időszak a másfél-két évig tart majd, de az következő is hosszú évekre lesz szükség a gazdaság struktúrájának és az emberek gondolkodásának megváltoztatásához. A demonstráció negyed kettő felé a Vörös térre indul. Jelcin és Popov is felszólal. Körülbelül tízezer ember előtt egyházi szertartással emlékeznek meg az elmúlt hét évtized terrorjának ártatlan áldozatairól. Nagygyűlés a Moszkva szálló előtt. Hangvételében ugyanolyan, mint a néhány órával korábban megrendezett fölvonulás. „Elcserélném Rizskovot egy kilogramm makaróniért!”, „Mondjon le Gorbacsov, vesszen Jazov!” – írták tábláikra az összegyűlteket. Folyamatosan kiabálták: – Mondjon le! Mondjon le! Nyugdíjba vele! Az ünnepnapon az érzelmek és az indulatok játszották a főszerepet. Az egykoron radikális nézeteiről ismert törénész, Roj Medvegyevet nem engedték szóhoz jutni, „menj innen, menj innen!” – skandálták. Az akkor szónokló Gdljan csendre intette a tömeget, mikrofont ajánlott Medvegyevnek, de ő a rend érdekében finoman visszautasította azt... A nyugodt értelem győzött a felfűtött érzelmek felett. ■

Varga László

Bizakodó szocialisták

Elhagyatva

Vitézy István

Emeljük fel lelkeinket – fogalmazta meg az egyik hozzászóló a múlt hét végén Balatonszéplakon megtartott MSZP kongresszuson. Hogy s mint látják ellentmondásos helyzetüket a szocialisták? Munkatársunk erről faggatta a párt vezető személyiségeit.

Egy-két kilépés lesz

Gál Zoltán, az új frakcióvezető:
 – A kilépésből nem kell ügyet csinálni. Pozsgay Imre így döntött. Tudomásul vettük, sajnáljuk, de az élet megy tovább. Pozsgay népszerűsége kétségkívül csökkent az elmúlt évben, de ez nem hatott ki a frakció munkájára. Ő maga kedvelté vált, nem olyan stílusban vett részt a munkában, mint amit megszoktunk tőle. Van aki azt a következtetést vonta le, hogy Pozsgay valamiféle hetedik frakció létrehozásán fáradozik. Ezt én nem érzem ki a levélből, de a többpártrendszerben, ilyen amorfi pártok esetén természetes, hogy van és valószínűleg lesz is mozgás az egyes frakciók között. A mi parlamenti frakciónkban azonban véleményem sze-

rint egy-két megfontolás, esetleg kilépés lesz csak. Nem hiszem, hogy ennél többben gondolkodnának azon, hogy követik Pozsgay Imrét.

Pozsgay elvtárs

Horn Gyula, az MSZP pártelnöke:
 – Ha a párt valamelyik tisztségviselője lemond a funkciójáról, az természetes dolog. De ha kilép a pártjából, az már politikai változást jelent. Elkötelezettségében, hitvallásában, Pozsgay Imre ezt tette. A módja volt számomra váratlan, hiszen érdemi indoklás nélkül közölte elhatározását.
 Mégsem volt ez meglepetés, mert az 1989 novembere óta bekövetkezett események meglehetősen megviselték Pozsgay elvtársat. Lépése fájdalmas és keserűséget okozó. Olyan ember távozott a pártunkból, akinek kiemelkedő szerepe volt az MSZMP megreformálásában, az állampárt lebontásában és megszüntetésében, a szocialista párt létrehozásában és a magyarországi demokratikus átalakítás végigvitelében.
 Döntése szuverén ügy, ehhez joga volt. Nem szabad elfelejteni, hogy neki is szerepe volt abban, hogy a párt ilyen lett. Nem háríthatja el magáról a felelősséget azért, hogy most olyan a párt helyzete, amit ő nem tart megfelelőnek. Meggyőződésem, hogy a párt sokat köszönhet Pozsgay Imrének, de Pozsgay Imre is sokat köszönhet a pártnak.

A név nem változik

Vitézy István, az MSZP országos választmányának elnöke:
 – Meggyőződésem, hogy a szocialista pártnak nagyon határozott identitástudata van. Ez ugyan válságba került azzal a dilemmával, hogy mit nevezünk szocializmusnak, de az elmúlt év mindenki számára világossá tette, hogy a szocializmus egyenlő azzal, amit az európai országokban vagy szocializmusnak, vagy szociáldemokraciának neveznek.
 Csak az elnevezéssel volt probléma, de nem kívánjuk megváltoztatni a párt nevét, hiszen a szocialista internacionálé pártjainak jó része nem szociáldemokratának, hanem szocialistának nevezi magát. Annak a leszögezése viszont fontos, hogy a szocialista párt azokat az elveket vallja, amelyeket a szocialista internacionáléba tömörült pártok és amit az internacionálé nyilatkozata hirdet. Nagy vita volt múltunk értékeléséről is. Az elmúlt negyven év társadalmi rendszerét a szocialista párt nem tartja szocializmusnak. De akik ebben részt vettek, hitték, hogy a szocializmust építik. Ez tisztes szándék volt, amiért nincs mit szégyenkezniük.

Géczi József politológus, elnökségi tag:
 – Ne simogassuk tovább a múltat, mert itt többen a múlt értékeit akarták megfogalmazni. Ki kell mondani, hogy 1948 után Magyarországon egy Szovjetunióból ide exportált rendszer épült ki, ami idegen volt nemzeti hagyományainktól, mentalitásunktól. Az ötvenes évek időszeke klasszikus sztálini modell volt, amit a kádári struktúra fellazított, de nem szüntette meg. Erről beszélünk, mert különben elkenjük a problémát. Az MSZMP nosztalgizál a múlttól, a konzervatívok pedig negyvenes sivatagról és ezeréves gyönyörű Magyarországról beszélnek. Ami szintén hamis feltüntetése a történelemnek. Eleget ostromozta már magát az MSZP. Elegem van a büntudatból. Ezért mondtam, hogy emeljük fel lelkeinket, vállaljuk a múltból ránk eső részt és legyünk büszkéek jelenünkre, bizakodva tervezzük a jövőt, amiben – meggyőződésem –, a szocialista pártnak jelentős szerepe lesz.

Mi, szociáldemokraták

Tabajdi Csaba, országgyűlési képviselő:
 – Ki kell jelentenünk, hogy pártunk nem szociáldemokrata jellegű, hanem egyértelműen szociáldemokrata. Ez persze nem azt jelenti, hogy más áramlatok nem férnek bele. Szociáldemokrata akkor lesz, ha a komló bányástól kezdve az alföldi parasztig úgy érzékelik az emberek, hogy ügyeikben ez a párt intézkedik. Szakértelemmel, hozzáértéssel. A párt jövője a szintizista szociáldemokrata jelleg, ami vállalja magyarságát és büszke rá. Emellett biztosítja azt is, hogy a kisebbségekkel szemben ne lehessen bármiféle megkülönböztetés.
Jánosi György, az MSZP alelnöke:
 – Ezzel a kongresszussal megállt a párt a visszavonulás, a háttérbe szorulás, az erózió útján. Megtartva korábbi pozícióit szervezetileg is megerősödött. Most már van egy olyan alap, amire építve tovább lehet lépni. Hátterbe szorultak a párton belüli platformok csatározásai, a belső ellentétek, mindenki megértette, hogy ennél fontosabbról és többről van szó. Ezen a kongresszuson a párt egy olyan programmal állt az ország elé, ami európai mércével is megállja a helyét. Olyan programmal, ami leveri azokat a cölöpöket a párt politikájára számára, amelyek akár a parlamenti frakcióban, akár az önkormányzatokban, akár a helyi szervezetek politikai munkájában szociáldemokrata arculatot biztosítanak.
 Tamási János
 Fotó: Tóth László

Pozsgay

(Folytatás az 1. oldalról)

Az SZDSZ gazdaságpolitikájának alapját képező „Fordulat és reform” oldalára álltam és azt nyilvánossá tettem és nem volt tévedés a politikai tagoldódás kialakulása szempontjából az sem, hogy a Lakitelki Találkozóan ott voltam és védőernyőt tartottam a résztvevők fölél. Közben pedig az én életpályám úgy alakult, ahogy. Ez nem tőlt el keserűséggel, csupán arról van szó, hogy a jelenlegi helyzetben, ebben a forrongó, átalakuló válságkorszakban ismét észrevennék az emberek, hogy nekem van igazam, aztán, hogy énvelem mi lesz, az egy másik kérdés.
 – 1990. novemberében is úgy érzem, hogy jól döntöttem, amikor Kecskeméten nem „szakítottam” és Szegeden sem, pedig sokan azt várták...
 – Nem mondtam, hogy hibátlan volt valamennyi lépésem, amit nem léptem meg néha, az volt a hiba. Például ez a szakítás Kecskeméten elmaradt, de a párt is hibázott, amikor februárban a népfelkelés bejelentése után nem mert megvonni tőlem a bizalmat. Az előrelátás képessége sokunkból hiányzott, de nem hiszem, hogy valaki ebben megelőzött a saját pártomból. A kritikai átalakulásban a tévedéseket nem tagadom, meg a vereségek jelentőségét, csak én egy gondolkodó, de gyorsan okuló ember vagyok, aki nem biztos, hogy amikor okult, rögtön nyilvánosságra is hozza a tapasztalatait. Most ebben az esetben néhány hét kivárással tettem meg ezt.
 – Talán kérdés nélkül is elég, ha azt mondom: Demokratikus Magyarorszáért...
 – Ez is egy hiba volt, hogy egy ilyen lendületű intellektuális mozgalmat,

amely olyan nagy ígérettel indult, a párt átrendeződése miatt és az őszi népszavazás körüli herce-hurca miatt veszni hagyunk, holott éppen annak a nemzeti közmegegyezésnek lehetett volna az intézménye, amely hitelesen tudja tenni azt, amit korábban hamisan hirdettek. Ezt a nemzeti közmegegyezést ugyanis úgy értem, hogy én a többpárt-rendszer híve vagyok, mert anélkül nincs európai politizálás, de kell lennie néhány olyan

ügynek egy nemzet életében, amelyben minden polgár szinte azonos módon gondolkodik, hogy azt nemzetnek lehessen nevezni és ehhez intézmények is kelljenek – és ez az intézmény elveszett...
 – Lesz-e valami ilyen új intézmény? Valami ilyesmi elindításán gondolkodik?
 – Lehet, mert szükség van rá. Hogy ez a szükséglet szunnyadó állapotából mikor lesz éber és igazán igényelt szükségletté, azt én még nem tudom, vagyis én nem hübelebáláz módjára akarok most sem cselekedni, hajgni akarom az időt is dolgozni. En már föllismertem ezt a szükségletet, hogy sokan – ezrek, százezrek – ismerik-e föl, az a jövő politizálásának a kérdése.
 – Azt nem tartja-e hibának, hogy olyan köröktől elszakadt, mint Lengyel, Kéri, Bihari, Schlett?

– Nem szakadtam el, valami módon kapcsolódom most is hozzájuk, de főleg úgy, hogy szükség van az ismeretekre, tudásra. Hogy politikai akciókban össze tudunk-e találkozni, ez a jövő kérdése, hiszen a magartásomat és annak következményeit én is elemezni fogják és nagyon kíváncsi vagyok, milyen következtetésekre jutnak.
 – Egyáltalán hogyan szokott dönteni: medítál, megkérdesz az Ön számára fontos embereket, sokat rágódik egy döntés előtt vagy sem?
 – Utválasztásoknál kell igazán megfontolni a döntést és nem érzem magam ilyenkor tanácsatlannak. Ez nem valami magabiztosság vagy kérdés, hanem éppen, mert vannak barátaim, mert vannak számomra is irányító mutató személyiségek és gondolatok, főleg ez ezeken kívül van egy olyan családi háttér, amely biztosságot ad a kockázatok vállalásához. Így aztán már csak a helyes út megválasztása marad előttem. Néha futottam én is zsákutcába, meglátjuk, hogy most mi fog történni – remélem, nem zsákutca lesz.
 – Mennyire érzékeny ember, mármint a bírálatokra, kritikákra?
 – Jó az idegrendszerem, hál’ Istennek – ez nem érdem, csak egy jó adottság – ezért az igazságtalanságokat, az alantas támadásokat is elviselem, sőt azokat még jobban, mint a baráti bírálatokat, hiszen aki alantas eszközökhöz nyúl, annak a szememben nem sok becsülete van, tehát nem sokra tartom a megnyilvánulását sem. A barátaim bírálatára érzékeny vagyok, viszont nem vagyok oly ostoba, hogy ezt kimutassam és ezzel elzárjam magam a bírálatok elől. Inkább a barátságukat tartom meg.
 – Mondják, hogy a Német-Horn-Pozsgay hármast igazi történelemformáló triumvirátus lehetett volna, ám ehelyett torzszalkodnak...
 – Valóban nem vagyunk egy triumvirátus, de ez nem jelenti azt, hogy ne tisztelném a nevezetteket és ne becsülném a képességeiket. Bizonyos módszerek és bizonyos elvek megválasztásában van különbség köz-

tünk, de ez nem antagonisztikus – még az sem kizárt, hogy egyszer újra szövetségesek leszünk.
 – A 150. nap táján hogyan értékeli az Antall-kormány tevékenységét?
 – Az irányt alapvetően elfogadhatónak tartom, mert nem is választhatnak mást, mint az ország válságának kezelését. Ugyanakkor – ezt még a szocialista párt padsoraiból elmondtam és nem változtatott meg a véleményemet – a kormány a javításra sok esélyt elveszítette. Ezért itt az utolsó pillanat, hogy összeszedje magát – ha szabad ezt a kifejezést használnom – és nagyon nagy elhatározottsággal, széleskörű támogatással megvalósítson egy nemzeti programot. Ugyanakkor eszelősen és végzetesen tartanám, ha támadna olyan politikai erő, amelyik sorozatos kormányválságokkal akarna az ország helyzetén változtatni, csupán hatalmi becsúgyból.
 – Ön is egyfajta Nemzeti Egységkormányra való felhívásnak értékeli az Antall József által mondottakat?
 – Nem. Én nemzeti egységprogramként értelmezem, amelyben ő nem óhajtja a koalíciót felbontani és nem óhajtja a parlamentarizmust kormányzó pártok és ellenzéki pártok dialektikájából kivenni, de az alapkérdésekben nyilván az összes párt támogatását kéri. És hogyha ebben valóban lesz közmegegyezés, akkor ezt a támogatást meg is kell adni.
 – Meddig lesz Pozsgay Imre parkolóhelyen, mert gondolom a független képviselők közé történt átülést Ön is annak minősíti?
 – Nem kényelmi okokból választottam, hanem mert gondolkodási időre van szükségem, és mivel mindig hosszabb távon gondolkodtam és nem óhajtottam minden esélyt azonnal beváltani, így valójában, hogy amikor az idő alkalmassá válik arra, hogy ennél nagyobb kezdeményezéssel álljak elő, akkor azt fogom tenni, de most gondolkodási időre van szükségem. ■
 Hortobágyi Éva

István László grafikája

Édesanyám, én nem ilyen lovat akartam!

ANYAGMOZGATÁS?

minden feladatra

környezet kímélő

tartós igénybevételre

hosszú élettartamú

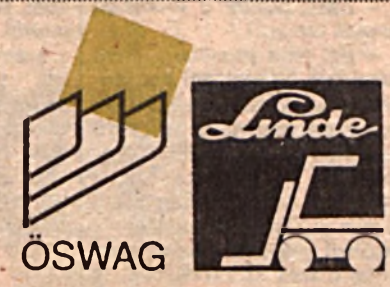
bármely munkaterületre

egyszerűen kezelhető

LINDE-TARGONCÁK!

ÖSWAG – HUNGAROLIFT
1300 BUDAPEST III.,
HAJÓGYÁRI-SZIGET
TEL:1887-330
TLX:22-4665, FAX:168-7057

Műszaki tanácsadás
SZERVÍZ
Hívjon!
Házhoz megyünk!

A kis vegyes...

Azaz krájzleráj

Kisnyugdijasok kertés házai. Sarokház.

A két hete megnyílt kis pécsi boltba négy lépcsőn kell menni. A boltos viszont kálváriát járt végig, mfg üzletet nyitott. Ezúttal nem a lelketlen bürokráciával kellett hadakoznia. Onmagával. A rossz reflexekkel.

- Jöttek az új jogszabályok, már nem lehetett őket követni - meséli a boltos asszony, egykori belső ellenőr. - Tudtam azt is, minél tovább dolgozom a cégnél, annál tovább húzza a rossz gazdaság. De aki szereti a munkáját, az nem tud rosszul dolgozni, csak jól. Akkor hát mit csináljon? Nem tudtam megoldani ezt a konfliktust, eljöttem. Egyszer-kétszer nem volt fizetés, mert nekünk sem fizettek az adóink. Gondoltam, ha konkrét tervre, előbb jövök el, jobb, mintha elküldenének.

Mert egyszerű a hétköznapiok vasikos-konkrét "költői" nyelvén egy rogyant gazdaság összeomlása... Jópár embert temet magá alá: nem mindenki oly talpraesett, mint a boltos asszony. Kereskedelmi gyakorlata is van, de azt mondja, háziasszonyi konyha-tudományából profitál most legtöbbit. Ez mondja meg, mi kell a környékbelieknek és mennyit ért. Mi az, amit a Pirosban vagy a Lilában elfelejtettek megvenni? Vagy amit csakis innen érdemes vinni, a közelből, mert ez minden nap kell, amoda meg elég hetenete egyszer menni. Különbösen is, egy hatvanéves ember már igencsak meggondolja, hány-szor mozdul és milyen messze. Itt a közelben két gyár is, a Sopiana, a Mechlabor, ez is jelent egy bi-

zonyos vevőkört. Este későn már csak egy-egy üveg borért jönnek (11-ig), ám akinek ilyenkor jut eszébe, már csak "rácson át" kap itókát. Non-stop akartak indulni, de úgy gondolták, nem örülnének az éjjeli utáni deinnékhavónaknak ezen a csendes környéken.

- Jaj, mit felejtettünk el, kincsem - nyit be a "tipikus vevő": nagymama az unokával, kézenfogva -, a cukorkát! Tudja, az állami bolt közelebb van, de ott nem volt étolaj, itt meg van. Ott igazítja a haját az eladó, rá a felvágóra, kenyérré. Mellette a pulton égő cigarettá...

A csinos, tiszta kis bolt "fel-falta" a lakóházat - ez már a szomszéd szobában derül ki, amely egy előszoba és egy rak-tár szaladós keveréke. Van is itt miért szaladni, szombat van, háromszor hoztak kenyeret, jött a sör meg a többi. Ha valami kifogy, Fábos Lászlóné, a boltos az ABC-ben is megveszi, üsse a kő az árrést, a hasznosat, az kell, hogy a vevők ide-szokjanak.

- Néhány konzervet, az uborkát például, ha hiszi, ha nem, olcsóbban adom, mint ahogy veszem - árulja el a kulisszatitkot. - Más cikkekért is kevesebbet kérek, mint a számlára írt ajánlott ár. Tudom, itt, az én vásárlóimtól nem kérhetek annyit. Többen felkiáltottak már: "Hű, de olcsó!" De világos, hogy ha kis árréssel, olcsóbbra több vevő jön, akkor több árut forgatok meg, így hasznom ebből is lesz. Azt adom kevesebbet, ami a legkeresettebb. Meg kell tudnunk ugyanis azt is, miből, mennyit szerezzünk be. Hogy milyen vevők mit vesznek? Mikor, mi-

re jönnek? Csak így tudunk rendelni, árut beszerezni.

- Szombat-vasárnap mennyi felárut számolnak fel?

- Semennyit. A nagy hajtásban elfelejtettük, meg még nem is döntöttük el, hogy felárul dolgozzunk-e, vagy esetleg beépítsük ezt a többi árba.

- Adnak-e értékcsokkent árut olcsóbban?

- Hogyne, a nem friss tejterméket másnap vagy ingyen adjuk, vagy féláron.

Kérem, itt ki van találva minden. Már csak azt nem értem, miért mennek tönkre a vállalataink - dugig tömve közgazdák-kal, akik az ún. marketinget éveikig tanulják... Óvatosan megpendíttem:

- Régen szatócsoboltoknak vagy krájzlerájnak hívták az ilyen kis boltot, mint a magáé...

Fábosné üdvözli félve elővezetett ötletem. Epp ezt akarja. A falusi kisboltok mintájára oly boltocskákat, amiben az élelmen kívül a fő aprócékkek is kaphatók. Ahol névvel ismernek minden vevőt. Ahová házikabátban is át lehet jönni, s félretetni a kenyeret, a húst, "mert azt csak később viszem el". Eszembe jut a tiszántúli városka kis boltja, "a bót..." Mellette laktunk. "Eriggy, fi-am - így mondták ott a legtöbb gyerekek -, hozzál mán egy liter petróut!"

- Este van, viszem a "vásárlást". Balaton-szelet, a kedven-cem. Különbösen hiánycikk. Szatócs-csoki.

A bolt-ajtóból fény zuhan ki, előtte kocsi állnak meg, hoztak valamit, vagy barátok, szia, szia.

Új kis-világ a város peremén. Új társadalom. ■ Varga Dávid

Egy engedéllyel kevesebb

Sarccal a magyar felé?

Az MTI jelenti: a kormány tovább kívánja könnyíteni a külföldi befektetéseket Magyarországon, és még az idén a parlament elé terjeszti javaslatát a társasági törvény módosításáról. A kormány szándéka az, hogy a jövőben megszüntet mindenfajta előzetes engedélyezési eljárást a vegyes vállalatok alapításánál. Jelenleg, ha a külföldi részese a magyarországi vállalkozásban meghaladja az 50 százalékot, a társaság létrehozásához ki kell kérni a pénzügyminiszternek és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok miniszterének az előzetes engedélyt. Ez az eljárás azonban többnyire három hónapot is igénybe vesz, mivel igen nagy számban alakulnak a vegyes vállalatok, s a minisztériumok nem győzik az engedélyezést. Amennyiben az országgyűlés módosítja a két törvényt, minden új vegyesvállalat esetében elegendő lesz, ha az alapítók a vállalkozást a cégbíróságon bejegyeztetik. A kormányzat további adókedvezményt is tervez a külföldi befektetőknek. A vegyesvállalatok már most is 20 százalékos nyereségadókedvezményt élveznek. Egyes esetekben ez elérheti a 60, illetve a 100 százalékot. Amennyiben a költségvetés helyzete lehetővé teszi, elképzelhető, hogy Magyarországon még kedvezőbbek lesznek a külföldi befektetők adózási feltételei.

Csak üdvözölni lehet a kormány szándékát, hiszen nap mint nap lehet hallani a külföldi befektetők elbizonytalanodásáról, a magyarországi gazdasági, és nemkülönben a politikai viszonyok okozta visszalépésekről. Pedig felelős politikusok és szakemberek nem győzik elégszer hangsúlyozni, milyen nagy szükség lenne a szerkezetátalakításhoz a külföldi működőkörre.

Am eddig még más az akarat és más a realitás. Bonyolult bürokratikus eljárások nehezítik a vegyes cégek alapítását, egymásnak ellentmondó törvények és szabályzatok, jogi csúszások csavarások veszik el a befektetők kedvét. A forint konvertibilitásának hiánya is akadályozza részben a nagyobb tőkemozgást, bár az is igaz, szabadon átváltható megteremtése nemcsak a kormányon múlik. A legnagyobb kormányzópart hangadói közül többen a magyar vagyon kiárusításáról beszélnek, holott tudomásul kellene venni, a gazdaság átalakításához egyszerűen nincs belső tartalék, az export-bevétel jelentős része adósságszolgálatra megy el. Kényszer tehát a külföldi tőke becsalogatására, kedvezményeinek bővítésére, mert a lerobbant gazdaságokkal rendelkező térségünkben az győz, aki korábban ébred, s gyorsabban teremti meg a külföldi befektetők számára a vonzó

gazdasági környezetet. Igen ám, de mi van azokkal, akiknek egyáltalán nincs szándékában osztozkodni a nyereségen? Akik saját tőkével, esetleg hitelrel megtoldva akarnak vállalkozni, miért nem járhat jelentős, kedvezményes adókedvezmény, vagy hitelviszafizetési moratórium? Miért ne lehetne támogatni az ügyvezetett húzóágazatokba befektetőket?

Minduntalan csak azt hallani: majd ha a költségvetés helyzete megengedi. De mikor szűnik meg már végre az államháztartás nehézségeire való hivatkozás, s ennek kapcsán - Liska Tibor szavaival - a lakosság mértéketlen fosztogatása? Mert az is világos, ha nem indul be a gazdaság, ha csökken a befektetési kedv, ha az elfekvő hazai tőkék ingatlanba, nemesfémbe, műkincsbe menekülnek, s nem a gazdaság vérkeringését frissítik, akkor értelem szerűen csökkennek a költségvetési bevételek, s ez újabb sarc kivetésére ösztönzi az állami büdzsét. Az ördögi körből kikerülni csak egyféleképpen lehet: stratégiai kérdésként kell kezelni a befektetések ösztönzését, a bel- és külföldiek egyaránt. Ennek egyik felére már megvan a szándék, most már csak a másikra kell sort keríteni. De minél előbb! ■

BYG

Számítástechnikai mozaik - 4.

Legalizált kenőpénzek

Sokan tönkremennek majd a közeljövőben. Tudunk-e viselkedni az üzleti életben? Kárpázatos ajánlat - összecsapott munka. A SZÜV nem akar belebukni a pitiánerségbe.

A somogyi számítástechnikai piac mamutja a SZÜV. Mondják is erre az állami vállalatra a vetélytársai, hogy elnehezdedt, képtelen a lépésváltásra.

A kaposvári SZÜV-öt egy éve igazgatja Ábrahám Béláné, aki a versenytársak rosszszájúságát érti, de természetesen igazságtalannak tartja.

- Az igaz, hogy korábban, a szigorú bürokratikus rendet követő viszonylagos önállóság idején is követtek el szarvashibákat a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat vidéki egységei, így a kaposvári is. Sok ügyfelet elvesztettünk. De tetemni még korai bennünket. A viszonylagos nagyság egyik előnye, hogy több megrázkódtatást bírunk ki, mint a kicsi alapító-kéjű vállalkozások. Ma még mindenki azzal van elfoglalva, hogy a mi piaci pozícióink romlottak. En viszont azt mondom: nem olyan nagy baj ez. Nem lehet a számítástechnikai üzletet monopolizálni. Jó, hogy bizonyos tevékenységeket kisvállalkozások csinálnak. Tény, hogy a helyzet ma még zűrzavaros, de nem

adok két évet és rend lesz. Sokan tönkremennek közben, ám a jobbakk megmaradnak. Természetesen a céget az utóbbiakhoz sorolom.

- Számomra az is a zűrzavarhoz tartozik, hogy önök immár szórakoztató elektronikai csebecségeket is árulnak. Ennyire el kell aprózni erejüket?

- A SZÜV nem kereskedelmi vállalat. Nem is lesz az. De bizonyos mértékig meg kellett változtatnunk üzletpolitikánkat. A szórakoztató elektronika nem rossz üzlet. Természetesen továbbra is a számítógépes adatfeldolgozó és egyéb szolgáltatásainkból kívánunk elsősorban megélni.

De gép- és programforgalmazóként is föllépünk. Egy amerikai céggel közösen nyitunk hamarosan üzletet, amely bírja majd az árversenyt és ráadásul nagyon megbízható minőséget és alkatrésztámpótlást, valamint szervízhat-teret is ad. Annál mi jobban adunk magunkra, mint hogy dömpingárral operáljunk. Azaz nem forgalmazunk olcsó ócskaságokat. Évek múlva is itt akarunk lenni, nem úgy, mint néhány hirtelen föll-futó, azután gyorsan megszűnő kalandorvállalkozás.

- Ezek szerint a többieknek annak tartja?

- Ezt nem mondtam. Nem tételeztek föl senkiről sem eleve rossz szándékot. De bizony, mi, magyarok még nem tudunk az üzleti életben megfelelően viselkedni. Ezt is meg kell tanulni. Hiányzik a szakmai megbízhatóság, a szabbeli közlések betartása, de még a leírt szerződéseket is

könyvedén megszegjük. Én csak azt jelzem, hogy a SZÜV ezeket a gyermekbetegségeket már átélte, sokan viszont csak most esnek át rajtuk. Kivárjuk azt az időt, amikor már nem a kárpázatosan olcsó ajánlat, a túl gyorsan összecsapott munka lesz vonzó, hanem a minőség és a megbízhatóság.

- Biztos, hogy kibírják? Van még annyi tartalékuk?

- Vannak dolgok, amiket más nem tud megcsinálni, csak a SZÜV. Abból élünk elsősorban. De célunk, hogy növekedjék a kereskedelem részaránya a cégnél. Méghozzá olyan színvonalon, amilyen ma még Kaposváron nincs is. Csak a legjobba érdekes belevágni. Vállalatunk összes hibájával együtt is túl komoly és túl értékes ahhoz, hogy valamilyen pitiánerségbe belebukjunk.

- Milyenre gondol?

- Nézze, mi tényleg nem könnyökölünk állandóan kint, mint a kofák, de ez nem azt jelenti, hogy nem vagyunk ott a piacon. De árulni akarunk nyermi. Remélem, nem sértem meg az öslakosokat, ha kimondom: itt Somogyban ma is sok minden urambatyám módon dől el. Rokoni, baráti kapcsolatokon keresztül. Tudok olyanról is, hogy a számítógép eladója a vevő cég vezető munkatársának pénzt juttatott vissza, méghozzá legális köntösbe öltöztetve... Nos, ennek lesz előbb-utóbb vége. És akkor majd mi is jobban bírjuk a versenyt. A tisztességes versenyt. ■

(folytatjuk) Luthár Péter

Ezt kereste Ön!

A HELYZET Grafikai Stúdió felajánlja: tipográfiai és grafikai szolgáltatásait.

MEGTERVEZZÜK
- emblémjét, cégjelét
- névjegyét, levélpapírját,
ügyleti nyomtatványait,
reklámkiadványait, katalógusát,
szórólapját

VÁLLALJUK:
- könyvek, kiadványok szedését,
illusztrálását
- hanglemezek, kazetták borítójának
tervezését

• Rövid határidő • Kiváló minőség •
A HELYZET Grafikai Stúdió: 7621 Pécs, Sallai u. 7.
7 2 / 2 7 - 3 7 7

Vám-
tanfolyam,
hotelépítés

MAGYAR
Gazdasági
KAMARA

A pécsi kamara
legújabb hírei

Olasz üzletemberek érkeznek szeptember 27-én Pécsre, hogy hotelépítésről, ruházati- és iparcikk-kereskedelemtől tárgyaljanak magyar partnerekkel.
Az építőipari privatizációról és az inflációs körülmények közötti elszámolásról lesz előadás és konzultáció szeptember 27-én 10 órakor a Bem utcában.
Vámkérdésekkel foglalkozók részére nyolc órás illetve egyhetes tanfolyamot szerveznek a harmonizált vámtarifára való átérés segítéséhez.
Jelentkezni a Kamara titkárságán, Králik Iván-nél lehet.

A
nyitás
kulcsa

A Pécsi Fialat Vállalkozók Kamarájának szervezői tisztelettel meghívják fiatal vállalkozókat, üzlet- és pénzembereket alapító közgyűlésükre, amelyet a Dél-dunántúli Gazdasági Kamara Székházában (Pécs, Bem u. 24.) tartanak november 28-án, délután 4 órakor.
A szervezők várnak minden fiatal vállalkozót, gazdasági szakembert, egyetemistát, minden fiatalot, aki egyetért a JCI, a Nemzetközi Ifjúsági Kamara hitvallásával.
Hazánkban egyébként 9 városi fiatalok kamarája működik, amelyek megalakították a nemzeti fiatalok kamaráját, a Magyar Ifjúsági Kamarát.
A szervezetet felvette soralba a JCI, amelyek így 94 tagja lett.
A JIC hitvallása a következő:
A hit által kap az emberi élet értelmet és célt;
Az emberi testvériség fölülmúlja a nemzeti szuverenitást;
A szabad ember a gazdasági igazságosságot leginkább a szabad vállalkozásokon keresztül nyerheti el;
A törvénynek inkább, semmint az egyéneknek kell kormányozniuk;
A föld nagy kincse az emberi személyiségben rejlik;
A legnemesebb munka az életben az emberek szolgálata.
Bővebb tájékoztatás a pécsi kamara titkárságán!

Világkiállítás: hírlevél-böngésző

A biztató távlatok...

A benzinmentes közlekedést már megoldottuk.

Megjelent a Világkiállítás legújabb Hírlevele, szám szerint a 13. Igaz, a rendezvényt kapcsolatosan még semmi sem dőlt el – sőt, Demszky Gábor pesti főpolgármester új javaslattal állt elő: legyen az Expó 1996-ban –, mostantól időről időre visszatérünk rá, mint lehetőségre.
A pesti sajtóirodától megtudtuk ugyanis, hogy a Programiroda pályázataira Dél-Dunántúl eddig szinte semmivel sem jelentkezett, pedig lenne mire - és talán mivel is - pályázni. Ellenpéldaként csak egy apróság: Borsod-Abaúj-Zemplénben ötmillióst tőkét hozott össze egy vállalkozói csoport, hogy a megye kivehesse részét az Expóval kapcsolatos lehetőségekből... Íme néhány érdekes részlet a legújabb Hírlevélből: Dr. Baráth Etele: A világkiállítás koncepciója - A

kockázat a nemzeti jövedelem 4-5 ezreléke
Infrastrukturális alapprogram
Ingatlanhasznosítás – az Állami Vagyongyűnkés álláspontja
Megtudjuk - megismerjük:
* a VITUKI, a MAHART álláspontját – osztrák lapvéleményeket – és azt, hogyan csinálták a japánok az oszakai Világ-expót az idén.
MSZP – Békesi László: Azt sem tartanám katasztrófának, ha külföldi vállalkozók nemcsak koncessziós, hanem tulajdonjogok megszerzése révén is beruházhatnának Magyarországon.
FKGP – Gerbovits Jenő: Én a világkiállításra

szavazok. Mivel a Nyugathoz való felzárkózás bizonyos esélyét is látom benne, nem hagyok ki egyetlen lehetőséget sem, hogy szóba hozzam.
Kis tallózó a 12-es Hírlevélből:
Konrad György: – A belváros már alig használható, odatlepiült minden fekete ügylet, oda jóízű polgár már be sem megy. A kiskörűtön kívül eső övezet kellene ápolni... Arra kellene buzdítani a magántőkét, hogy vakolják ki a régi házakat, hódítsák vissza az utakat a bicikliknek, alakítsanak ki minél több sétálóutat.
Egy bécsi taxis: – Csak az aggaszt, hogy maguk, magyarok kiugranak. Márpedig Budapest nélkül nem lesz igazi.
(V) • Fotó: Tóth László

Vitafórum

Forgalomban az ötezres?

Még ki se jött, máris hamisítják
Pénzügyi körökből származó értesüléseink szerint nyugaton már forgalomba került az új ötezres forintos bankjegy. Nemrégiben ugyanis egy úriember jelentkezett a nemzeti bank egyik budapesti fiókjánál. Ugyanbudság már be neki ezt a magas címletű bankot, mert az üzletben furcsán néznek rá, amikor ezzel akart fizetni, bizonyára nem volt elegendő váltópénzük.
Az MNB pécsi igazgatóságán érdeklődtünk: igaz-e a hír? A pénzügyi munkatársa (névét nem adta az információhoz) örületnek, olcsó szóbeszédnek minősítette az esetet. Nemcsak azért, mert az inkriminált bankó még kész sincs (a nyomóklisé előállításával várni kellett a hivatalos címer parlamenti döntéséig), így hamisítani sem lehetett. Az pedig teljes képtelenség, hogy a szigorúan őrzött nyomóformák illetéktelen kézbe kerüljenek. Igaz ugyan, az új címletű pénz fotója közszemlére ítélt az újságokban, ám ennek alapján csak rendkívül rossz minőségű másolat volt készíthető. Így vagy úgy, a derék külföldi polgár mindenestre várható voltna a tervezett márciusi forgalombahozatalig, hiszen akkor minden valószínűséggel nagyobb eséllyel „elszöszhatta” volna a vásárláskor.
b.g.

„Mit nekem...?”

Nos, az, hogy a zöldség, gyümölcs, tojás, cukor, hús közvetlenül a termelőktől jussan a fogyasztókhoz, jogos kíváncsi, szükségesszerűség. Hiszen megkerülve a nagyvállalatok áremelő manipulációt, a felesleges adminisztrációt, kettős pluszt eredményez. Egyik oldalon a polgár olcsóbban juthat a kívánt termékhez, másfelől a termelő többet kap árújára ért, hisz nála marad a haszon, amit a monopóliumok eloroznak tőle. Az elmúlt esztendő augusztusában induló – máig is fungáló –, MDF-piacok jelentették a nyitányt. Ám azóta a többi párt sem akar lemaradni. Piacot szervezett Szekszárdon az MSZP, sőt a Munkáspárt is. Az itt kígyózó sorok szememint sem voltak kurtábak az MDF standjainál sorjázókánál. Feltehetően ez az eset az, amikor a "nálunk olcsóbb" szlogen maga mögé utasítja az "elveim vannak" hangzást. Elemzés helyett álljon itt pusztán egy szösszenetnyi kép.
– Jó dolog ez az olcsó adom-veszem! – s akinek a szájából elhangzott, egy az ötvenes éveit taposó férfiú.
– Cirkusz ez, versengés a választók kegyeért! – toldja meg egy másik, mialatt kocsijával előrébb araszol a sorban. Csupitnyit előrébb, két cigányasszony az MSZP-t dícséri, hogy mi-lyen jó is volt a múltkor, a Mikes-utcai tojásakció.
– Ez a többpártrendszer eredménye – bölcselekedik egy jobb időket megélt öregúr –, s ellentmondást nem tűrően előrébb furakodik. A többség türelmesen toporog. A sor mintha nem akarna fogyni. Az eset csattanóját mégis annak a nyugdíjas éveit taposó terbelyes asszonyságnak a summázata adja, aki imígyen replikázott: "Mit nekem az ilyen, vagy olyan párt, mit nekem választási fogások! Én minden ilyen vásárlási akción részt veszek, pedig választani egyszer sem voltam! Hmm... A továbbgondolás joga az olvasóké."
–bayer–

VOSZ-ajánlatok Svédországi Kamionvásár

Két keres vállalkozót vagy vevőt egy 400 négyzetméteres panorámás telekre (víz, villany, építési engedély van), mely panzió, motel, esetleg társas ház kialakításra alkalmas.
Üzleti ajánlatok
Svájci cég keres fémmezmunkáló vállalkozókat
Német cégek keresnek
– acélszívós bútorokat gyártóval, forgalmazóval, továbbá kézi fűrészek témakörben partnereket.
– Európa élenjáró autóbusszillés gyártója és szállítója magyar beszállítókat keres a következő termékekre:
– acélszerkezeti elemek és lemezkonstrukciók – forgácsolás – fémmezmunkálás – szerelési munkák – lágy- és integrálható szerkezeti elemek – alumínium öntvények – elektromos kábel szerelése – műanyag mezmunkálás (ABS-komponensek készre munkálása) – kivágó és préseszerzők.
Érdeklődés esetén információt várunk a meglévő kapacitásokra, a műszaki és gyártási felkészültségre, illetve lehetőségekre (üzleti levelezés magyarnul is):
– Területi egységünk megkapta a jónköpíngi teherautó- és kamionvásár – részletes címlistát és tevékenységleírást tartalmazó vásárlókatalógust.
– Német cég raklapgyártó automatát vagy raklapgyártó gépsort adna el.
– Szélesebb körben érdeklődő tájvan-i kapcsolatterjesztésről tájékoztatást tudunk nyújtani.
– Romániai magánvállalkozók Gazdasági Szövetsége hajlandó együttműködni hazai cégekkel üdítő, sör- és szappangyártásban, civil és ipari építkezésben, vízellátásban.

ENERGIAPIAC

Szabadpiaci árak a Rotterdami Árutőzsdén október 26-án:

Kőolaj	32.83 - 32.88 USD/barrel
Gázolaj	309 - 310 USD/tonna
Benzin, ólommentes	344 - 350 USD/to
Fűtőolaj (3.5% kén)	138 - 140

FEKETE VALUTA

Budapest, november 13-án

USD	75 Ft
DM	48 Ft
CHF	60 Ft
ATS	7 Ft

VALUTAÁRFOLYAMOK

érvényben: 1990. november 13-19.

pénznem	Vétel árfolyam 100 egye. forintban	Eladás
Angol font	11536,15	12249,73
Ausztrál dollár	4568,08	4850,84
Belga frank	182,19	204,07
Dán korona	1034,21	1098,19
Finn marka	1655,65	1758,07
Francia frank	1178,90	1251,82
Görög drachma a*	38,87	41,07
Holland forint	3511,63	3728,85
Ir font	10813,09	11269,57
Japán yen (1000)	455,81	484,01
Kanadai dollár	5031,47	5342,69
Kuwaiti dinár	árfolyamjegyzés szünetel	
Német marka	3959,39	4204,31
Norvég korona	1015,18	1077,98
Olasz líra (1000)	52,81	55,87
Oasztrák schilling	562,91	597,73
Portugál escudo	44,95	47,73
Spanyol peseta	62,69	66,57
Svájci frank	4705,19	4996,23
Svéd korona	1058,24	1123,70
USA dollár	5862,87	6225,31
ECU (közös piac)	8170,97	8676,39
a* bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:		
Görög drachma	39,83	39,91

Amit a lakaj látott című darabban.

Szerepek és karakterek
Pályakép Újváry Zoltán színművészről

A Magyar Színházi Intézetben nem találták a **dossziéját. Nincs...** Ami azt jelenti, hogy itt van közöttünk egy jó pécsi színész, lassan tíz éve, és a magyar írott sajtó még nem méltatta figyelemre. Azaz egyetlen önálló írásra se. En se, mi se... S nem vigasz, hogy társal is vannak számosan.

Előadáskritikákat böngészve darabokról, amelyekben szerepelt, érzékelhettem, foglalkoztatottságára nem lehetett panasza. Kilenc évad – 35 szerep. Kisebbségek is, nagyobbak is. Első felében több az élesen vagy jóindulatúan bíráló szó; utóbbi néhány évadában fordult az arány. A fordulat lényegét Koltai Tamás fogalmazta meg a legpontosabban – amire a pécsi közönség is jól ráértett: „Újváry Zoltán szerepről szerepre jobb...” (Brecht: Egy fő az egy fő). Mindezekből egy művészpálya kezdeti döccenők utáni szép, egyenesvonulú íve rajzolódik ki. Legalábbis így sejtettem, amíg le nem ültünk beszélgetni.

„Csak vele ne!”

A gimnáziumi években romantikus diákszínpadi vágyak vagy azok se. Iskolai amatőr-színpad-varázs, majd öt évig a Mészáros Tamás vezette pesti Metro Klub színháza. Nappal kirakatrendező, ez a szakmája, miközben csakazértis-dühével ötöd-szörre is nekifut a főiskolai fővelélinek. Fölveszik. S négy csodaszép évet tölt olyan társak s későbbi színészegyenségei között, mint Bubik István, Kubik Anna, Kulka János, Bánky Gábor, Sipos László, Lang Györgyi, Pregitzer Fruzsina, Balikó Tamás és mások.

1981-ben Pécsre jönnek: Sipos, Kulka, Bánky, Lang és ő. A Haramiákban kap drámai hős szerepet. S há-

rom hét után eltűnik... Kétégbeseesen keresik, Szegvári Menyhért rendezővel az élen. Hiába. Elment... Valami lelki megrázkódattatás elűzte a pályát „leg-legkezdőten”. Nem tesszett a szerep?

– En nem tetszettem magamnak... Tudtam jól, én karakterszínész vagyok. Ha hőszerepekkel próbálkoznak – végem. Szorongva nem lehet játszani... Első nekifutásra fölremlt bennem a pályaalakatlanság réme. Megszöktem. Cserben hagyva sajnos a rendezőmet, aki bízott bennem...

Ami ezután következett, egy-két évad, azt hiszem, önmaga előtt is zavaros kisé. Alkalmi és fél-szerződéses, hanknik, kabarészerzők. Azután Nyíregyháza, ahol ismét utoléri a hőszerepek komplexus vagy hasonlói; fél év után pánikszerűen ezt is ott-hagyja. Summa-summárum, másfél év eltelt diplomával a kezében, s még nem tett le semmit. Elkönyvelték reitensnek, istencsapásnak, csak vele ne!... stb. Egyszer azután összejöttek volt évfolyamtársak Pesten, a Kulacsban.

– Szórták a fejemre az áldást, baráti-an szidták, – s mit tesz Isten? – nyflik az ajtó, belép Szegvári. Kedvesen üdvözlő, majd beszélgetés közben ennyit mond: „Zoli, gyere vissza. En mindig számítok rád...” Pályája, azt hiszem, valahol itt kezdődött. Egy rövidebb, nem túl látványos „elrohanása” volt még ugyan, de Újváry Zoltán színművész abban az évben elindult.

A kisebb szerep is

Középszerű, de rendkívül hatásos komédia a szobasínházban. A darabban kicsit mindenki dilis. Egyik főszerepében kótyagos, szexmániás pszichiátert játszik, aki egyik lehetetlen helyzetből csöppen a másikba. Partnerre – felesége – egy alkoholista-nimfomániás hölgy szerepében Vári Éva. Jó a közönség is, igaz, nem túl nehéz a helyzeteket leereágnli. Mindketten remekül, összehangol-

tan komédiáznak, de sehol se rájátszva vagy kikacsintva. Mindenütt a színpad, a művészet tiszteletével. Másodszor megnézve most Újváryt figyelem. Egyetlen rezenése sincs, ami más vagy elnagyolt, rögtönzött lenne. Fegyelmezett és milliméter pontosságú minden gesztusa, arcvonása, testtartása.

Van például egy visszatérő mozdulata. Amikor a sokféle zűr után végre egyedül marad, illetve a „firhang” mögött ott vacog még csinos, meztelen titkárnője, s hirtelen, egyszerre szeretne minden nyomot, női fehérneműket, körömcipőt stb. eltüntetni. Törzse szálegyenes marad, miközben hatalmas puha macskaléptekkel próbál „egyszerre” négy irányban elmozdulni. Kiváló ölet, tőkéletes kidolgozásban.

Nem hoztam volna ezt elő, ha megannyi szerepében nem figyelhetünk volna épp ilyen apró öletekre (is), amelyekből az egész vagy a nagy egész össze tevődött. (Pl. Zúravar, Bella, Kaspar, Antonius és Kleopátra, Vértesszék, Mari, Anyánk napja, Tangó, Házitűznéző; vagy mint legutóbb, a Csirkefej Tanára vagy a kimagasló sikerű Kakukkfészék nagyhangú Hardingja). Ez a „nagy egész” többjelentésű. Gondolok vele az előadás teljességére, amelynek élményéhez hozzájárul s arra: az maga részére is, ez néha csupán perceket vagy 3-4 percekent jelent.

Újváry az a ritka színész, akit a (de hány-szor lebecsült, sértőnek tekintett!) kisebb szerep is boldoggá tesz, ha úgy érzi, „lehet belőle valami”. Esetleg aligha kevesebb munkával, belső meditatív szerepépítéssel, mint egy abszolút főszereppel. A notórius „katapultáló” fiatal színművész – egy szál magában már csak a kezdő rajból – úgy tűnik, megtalálta önmagát Pécsen. S még sokra hivatott. Erdemes vigyázni rá. ■

Wallinger Endre
Fotó: Tóth László

Csend? Kiáltás?

Vissza a dobozba!

Hétfőn, november 19.-én hajnali hat óraker lesz az évfordulója, hogy a szlovák hadsereg 1947-ben körülzárta a Csallóköz és a Felvidék magyar lakta falvait és megkezdte a fél éven át tartó kitelepítést. Azóta egyetlen film készült erről, a 80-as évek elején, amit a mozi- és tévévetítés után az évek során felnőt ifjúság már nem ismerhetett meg. Vagyis, visszakerült a dobozba. A csendet már nem a régi hatalom önkénye, hanem az újak a bizonytalansága tette a sorsává.

A portréfilmet ifjú Schiffer Pál rendezte. Csebényben, a szigetvári járás községeben forgaták, *Racskó József*-nek egykori kitelepített parasztasszonyról. Racskóné felfedezése a korábban Pécssett, Baranyában dolgozott szociológus, Havas Gábor – ma a Szabad Demokraták Szövetségének országgyűlési képviselője, s az SZDSZ lapjának, a Beszélőnek egyik szerkesztője – Ibafa és környékén végzett kutatásaihoz is kötődik.

Racskóné sajnos még a forgatás idején meghalt, a portréfilmben a temetése is bekerült. Az érzékeny, tiszta emlékezeti magyar asszony élete utolsó napjaiban mondta el vádiratértékű vallomását. Ő 1947-ben, a pozsonyi járás Királyrév nevű falujában, azon a hajnalon karján egyéves kislíával még visszazsaladt a katonai teherautó mellől az elhagyni kényszerült házukba:

– Elhoztam még a kenyérszakajtót is – mondta. – Emlékszem, odatetem fél zsák borsó mellé. Ennyit engedtek felrakni. Kellott a szakajtó, mert arra gondoltam, akárhová visznek bennünket, kenyeret mindenhol kell sütni. Nekünk a kisebb baj jutott, Magyarországra dobtak át bennünket, de volt akit Észak-Csehországba deportáltak, bányamunkára, csak azért, mert magyar volt.

Erdősen vitatható ez a csend a film körül. Igaz, a kormánynek és valamennyi demokratikus pártnak tapintatosnak, diplomatikusnak kell lennie, hiszen a környező országokban egyre nagyobb a pánik az Európa-ház okán. Akkor ugyanis gyakorlatilag semmivé válnak az országhatárok, s így a trianoni békével a környező államokhoz csatolt és sok helyütt még mindig színmagyar lakosságú területek gyakorlatilag azonos gazdasági, kulturális életet élhetnek, egységesen a teljes magyar népeggel.

Ezért követik el a szomszédságban a nyílt, vagy leleplezett, de gálástan tettéket a magyarok ellen: éppen azok mielőbbi beolvastása érdekében. E támadások összefüggenek a Magyarország elleni agresszív nemzetközi propagandával. Legutóbb a hatalmas példányszámú New York Times-ban, román hatóságok egyoldalú információi alapján súlyos vádakkal teli cikksorozat jelent meg, hogy az Egyesült Államok lakosságát Magyarország ellen hangolja. Ez természetesen a nekünk nyújtandó gazdasági segítség esélyeit is gyengítheti. A Chicago-i Magyar Híradó nemrég Budapestre érkezett száma szerint negyven év alatt ilyen erős magyar-ellenes írást nem olvastak odakinn, s a cikksorozat népgyűlöli stílusát a sztálini Právda és a hitleri Beobachter is megirigyelheti.

El kellene döntenie, hogy ha Magyarországon nincs irredenta – vagyis az elszakított területeket, avagy azoknak magyarul részét visszakövetelő – közhangulat, akkor is a védekezésünkre a csend, az elhallgatás és elhallgatás alkalmasabb-e, avagy a kiáltás? Ezért kellene meggondolni, hogy ifjú Schiffer Pál filmjét nem lehetne-e újra kivenni a dobozból és a tárgyilagos történelemismeret érdekében levetíteni? ■

Földessy Dónos

Daniel Crusoe,
avagy a megszállottak szigete

Igazságtalanok lennének *Tímár Péter*hez, a *Hagyjátok Robinsont* c. film alkotójához, ha azt vetnének a szemére, hogy Selkirk matróz szelleme keserűen szitkozódik a legújabb Robinson parafrázis láttán. A több mint 250 éve megboldogult jóember – akiről D. Defoe R. Crusoe mintázta – ugyanis bizonyára éppúgy föllentett Defoe-nak, mint ahogy a nagy író az olvasóközönségnek. Ennyi kegyes hazugság után akár a rendező is megbocsáthatjuk, ha egyáltalán szüksége van rá.

Ha ugyan nem esik a „realizmus”-ból fakadó túlzott aktualizálás csapdájába. Allandó deliriumban ténfergő Robinsonja ugyanis hamarosan egy véresszajú kapitalistával, egy megszállott kommun(a)istával és egy nem kevésbé veszélyes keresztény hittérítővel találja magát szembe szigetén. Szerencsére – a kommunában élő marhákról szóló – néhány mértéktartó utalásnál több nem hangzik el. A film első részében Robinson – aki mindezt részegen hazudja az írónak – hiába próbálja megetetni a jövevényeket nehezen domesztikált, ám gyönyörű kannibál babájával, azok fölébe kerekednek. Mikor Defoe ráébred, hogy hazugság áldozata lett, dührohamaot kap, majd inni kezd. Így a továbbiakban az ő

alkoholos vízióit láthatjuk, melyekből regényének általunk is ismert változata kerekedik ki. Mindezt üdítő, a kísérleti filmből átlátható formanyelven, Tímár első – és számomra legjobb – filmjéhez, az Egészséges erotikához méltó módon, annak élvezetes fényképezését és vágását továbbfejlesztve. Természetesen csak filmnyelvi formáit illetően lehet forradalmi – legalábbis a közelmúlt filmjeinek akadémizmusához képest –, hiszen a politikai töltést hordozó filmek alól kicsúszott a talaj. (Ezért fulladt érthető érdektelenségbe a Napló apámnak és anyámnak, ezért vált a Meteo támadó helyett leíró jellegűvé.)

Igaz, szegény Selkirk, Defoe, sőt maga Robinson is hányingert kapna a lambada-gyanús revütételek és pogány rítus; spanyol és magyar színészek, néger statiszták, valamint angol és pápua hősök eme XX. század végi kavargása láttán, melyet az Apolló isten alakjára kevésbé emlékeztető Mikó István erotikus ringatózása sem tud igazán feloldani. Defoe könyve remek- és alapmű lett. Hogy Tímár Péter filmje hasonlóan időtálló lesz, azt nem kockáztatom meg, viszont tény, hogy néhány olcsó poént és a hosszú revütet leszámítva helyenként szórakoztató. ■

Horváth Viktor

Arthur Hailey:
Nagyfeszültség
Elektromos
kap-reál

Az a magyar olvasó, aki úgy véli, Kalifornia állam áramellátásának gondja – mert erről szól a *Nagyfeszültség* – őt nem érdekli, súlyosan téved. Mert az író, a távolinak tűnő témát lebilincselő sztorikban bontja ki. Terroristák, áramtolvajok, céljait túllihegő, kompromisszumképtelen zöldek (mérregződek?), bamba és korrup politikuskok fenyegetik a ma még villanyáramtól duzzadó Amerikát.

A magyar olvasó vélhetően merész asszociációkkal fogja továbbszínezni az olvasmányt. Nekem például, amikor a 6 millió kaliforniai klímaberendezés iszonyatos áramfogyasztásáról olvastam, a mi energiatároló-kos légkondicionálónk működési elve jutott eszembe: – Anyukám, nyisd ki az ablakot! A főhős – Nim Goldman, a GSP and L áramszolgáltató vállalat elnöke – tipikus amerikai (regény- és mozi hős). Természetesen magas, izmos férfi, aki munkájában és harcaiban kemény, állhatatos. Talán csak egyetlen megbocsátható hibával indítja útjára teremője: nem tud a nőnek ellenállni. Olykor még a saját feleségének sem!

Az író jól ismert ellentétpárokban rajzolja meg az amerikai társadalom (elnagyolt) arcát. Tulajdonosok – munkavállalók, szegények – gazdagok, fehérek – feketék, szakemberek – politikusok, jók – rosszak. Hogy ki miért olyan, amilyen, az többnyire rejte marad. Feltételezésem szerint – és ennyi kiűrtől talán megtűr a lektúr – Haley

tehetsége, a magyar társadalom arculatának mégoly felületes ábrázolásához is kevésnek bizonyulna. Hiszen a szoc-reál sablonjai már, a Hailey-féle kap-reál moduljai pedig még nem alkalmasak erre. Mert ki tudna felelni mondjuk arra a kérdésre: kik nevezhetők itt tulajdonosoknak? Ezért aztán a pártok is csak lógnak az elektromossággal teli levegőben. Ha megsűgnánk Haileynek pártjaink főbb elveit, és aztán meghallgatnánk Göncz Árpád, Eörsi István, Bauer Tamás és Horn Gyula urak megnyilatkozásait, joggal vélhetnénk: ők mind a négyen szocialisták. Attól pedig a toll is kihullna a kezéből, ha hallaná, hogy két itteni kollégája még a vörösbegyét is szigorú önvizsgálatra és bizottság előtti megjelenésre szorítaná.

De Arthur Hailey – legnagyobb szerencséjére – amerikai. Így aztán megszokott paneljei nagyon is alkalmasak a Kelet-Európán kívüli világ izgalmas, bár felszínes bemutatására. ■

Bognár László

SZERBIAI POLITIKAI ANZIX

A jobboldali ellenzék tüntetése Belgrádban

Veszedelemes viszonyok

A szabadkai Napló úgy fél éve indított, magánkézben levő szabadelvű hetilap. Október 31-i számának címlapján a Halottak napja felírat alatt egy koporsó látható, rajta Jugoszlávia térképe s a szocialista címer gyászszalagokkal. Aluk: Élt 78 évet? Október végén elterjedt, hogy a rendkívül feszült politikai helyzetben puccsot hajt végre a hadsereg. A katonai hatalomátvétel egyelőre elmaradt. De vajon meg tudná-e akadályozni az ország szétesését és a polgárháborút, ha következne?

A napokban eltávolították a Horvát Szábor (a parlament) ülés-teremből Tito mellszobrát. Szerbiában a fodrászatokban, a rendőrségen, a cipőboltokban még mindenütt ott a falon az arcképe. Állítólag azonban míg a Tito-poszter már csak 10.000 régi dinár, addig a jelenlegi szerbiai pártvezető, Slobodan Milošević fotója már 30.000 dinárba kerül. Az egyik újvidéki egyetemi újság címlapján érdekes fotomontázs látható: Milošević és Tito összevágott, egybecsúsztatott arcképe, az előbbi haja és homloka, az utóbbi szemüvege és arca. Pontosan ez a félelem vezette a belgrádi ellenzéki tüntetőket is, akik "Nem kell új Tito!" felirattal táblákkal vonultak fel, hogy Milošević egy szerb vezetési, a hadseregére támaszkodó egyszemélyi uralmat próbál létrehozni a továbbra is kommunista Jugoszláviában.

Szerbiában a szabad, többpárti választásokra december elején kerül sor. Közel 150 párt alakult az előző hónapokban, köztük a Rock and Roll Párt, a Női Közéleti Lobby, a szerb pravoszláv egyház által támogatott Szent Száva Párt, megújult a szélsőjobboldali csetnik párt is. Újvidéken a csetnik aláírást gyűjtöttek behörtönzött pártvezetőjük, Vojislav Šešelj szabadonbocsátásáért, akit állítólag egy újságíró megverése miatt csuktak be. A bíróságok ezalatt újabb csetnik ügyekkel foglalkoznak: egy csetnik vezető néhány napja lelőtt pisztollyal egy másikat.

Jugoszlávia legnépszerűbb politikusa a kemény gazdasági szükségintézkedéseket végrehajtó, az inflációt megállító szövetségi kormányfő, Ante Marković. Pártja, a Jugoszláv Reformerek Szövetsége azonban nem népszerű: vidéken a régi kommunista funkcionáriusok állnak sok helyen az új szervezet élén. Ezenkívül Marković a nemzeti kérdésben sem foglal el kemény álláspontot: az egységes Jugoszlávia nem túl rokonszenves jelszó manapság Szerbiában.

A szeptemberi közvéleménykutatások szerint Szerbiában a választók egyharmada még nem döntötte el, kire szavaz majd. 26 százalékuk adná a voksát az állampártra, Milošević Szerbiai Szocialista Pártjára, 13 százalékuk a jobbkozépen elhelyezkedő Demokrata Pártra, 11 százalékuk Vuk Drašković szélsőségesen nacionalista Szerb Megújulási Mozgalmára. Újvidéken lépten-nyomon Vuk nagy plakátjaival találkozik a járókelő. A vasútállomás előtt egyik fényképén horogkeresztet rajzoltak a pártvezető homlokára. A vajdasági magyar politikusok szerint az elmúlt hetekben Vuk pártja előretört és visszahanyatlott az SZSZP. Vuk most már kevesebbet emlegeti, hogy Szerbiának milyen területi követeléseinek vannak a szomszédaival szemben, s jobboldali mozgalmát igyekszik konszolidált pártként feltüntetni. A vajdasági magyarság szervezeteinek, a Vajdasági Magyarok De-

mokratikus Közösségének (VMDK) mintegy húszeszes tagsága van. Egy újsághír szerint kanizsai plakátjaikra círil betűkkel írták fel: Ubice mo Madare! Megöljük a magyarokat!

Adam Michnik, az egykori lengyel ellenzék vezéralakja, Walesa hajdani tanácsadója, ma ellenfele mondta még 1989-ben, a nagy kelet-európai változások pillanatában: ma már a térségünkben a fő veszélyt nem a kommunizmus jelenti, hanem az újjáéledő nemzeti sovinizmusok. Szerbiában az állampártot és az ellenzékét nem lehet egymástól megkülönböztetni, ha a nemzeti kérdérről van szó.

A VMDK újságjában olvasom a mintának tekintett finnországi modellről: Finnországban a svédek az általános iskolától az egyetemig anyanyelvükön tanulhatnak. Helsinkiben svéd egyetem működik 25 tanteremmel, állami pénzen. A svédek a hadseregben svéd vezényleti nyelvű alakulatokban szolgálnak. Van országos svéd televízió, rádió, négy svéd színház működik stb.

A 90 százalékban albánok lakta, Szerbiához tartozó Koszovó tartományban máig tart a rendkívüli álla-

pot, nem jelenhetnek meg albán nyelvű újságok, könyvek, nincs albán nyelvű tv- és rádióadás. A szerbiai párok között mindössze három van, amelyik az albánok kisebbségi jogairól hajlandó beszélni: a Reformerek Szövetsége, az UJDI (Jugoszláv Demokratikus Kezdeményezés Egyesülete) és a Liberális Fórum. Az utóbbi két szervezet azon kevés polgári liberális párt közé tartozik, amelyek nem nacionalista alapon állnak, mint a pártok jórésze. Gyakran hangzik el ellenük vádként, hogy "magukat a CIA pénzeli".

A VMDK néhány hónappal ezelőtt felvetette, hogy egy tudományos bizottságnak kellene megvizsgálnia a Vajdaságban 1944 őszén történt magyarellenés atrocitásokat, hiszen az igazsághoz ez éppúgy hozzátartozik, mint a magyar Horthy-hadsereg újvidéki vérengzései, amikor ártatlan szerbeket, zsidókat, cigányokat lőttek a jeges Dunába. Az 1944 őszén történtek, a kivégzések és a gyűjtőtáborok - állítólag negyvenegy láger - emléke máig kimondatlan maradt. A Magyar Szóban, a vajdasági magyarok napilapjában olvasom egy névtelen levelező beklüdt, apró betűkkel szedett írásában: Zomborban állítólag a mostani buszállomás betonlapjai alatt kell keresni a 44 őszén kivégzetteket. De lehet, hogy másutt.

Októberben a vajdasági tartományi vezetés váratlanul leváltotta a Magyar Szó, a 7 Nap és az újvidéki magyar nyelvű RTV főszerkesztőit, és helyükbe kormányhű embereket nevezett ki. Ágoston András, a VMDK elnöke a következőket írta az eset kapcsán: "Nem arról van szó, hogy a pártállam utolsó megnyilvánulásaként ezzel a politikai manőverrel szörfogadó sajtót akar biztosítani a kűszöbön álló választási kampányban a Szocialista Pártnak?" Ez egyben a válasz is. A szerkesztőségek tiltakoztak majd sztrájkba léptek, a kinevezettek egyike az ellenállás hatására lemondott, a másik kettő meg nem.

Jugoszláviában ma az emberek képesek egymásnak ugrani, ha a föderáció-konföderáció vitája kerül szóba. A jugoszláv parlamentnek az elkövetkező hetekben kellene döntenie a kérdésben. Ha föderáció, akkor marad a mai egységes állam, ha konföderáció, akkor önálló kölpolitikával, hadsereggel, pénzzel, esetleg vámtarifákkal rendelkező államok laza szövetsége lesz Jugoszlávia. Lehet, ha az előző változat mellett döntenek, Szlovénia és Horvátország kilep a föderációból. Ha viszont az utóbbi variáció mellett, akkor Szerbia bejelenti területi igényeit. Elkérülhető-e egyáltalán Jugoszlávia szétesése, s ha nem, polgárháborúval ér-e véget a 78 éves közös állami történelem? ■

Takáta József
Ótos András felvétele

(A Helyzet következő számában interjú olvasható Ágoston András-sal, a VMDK elnökével)

Utical jelenet Koszovón

A Mecseki Szénbányák
anyagellátó üzeme
értékesítésre ajánlja fel
az alábbi eszközeit:

- 1 db DFG 6302 tlp.
- 6 tonnás targoncát
- 61 db T100 tlp. dózert
- 1 db 50m feszítávolságú
10,5 m emelőmagasságú
- 7,5 t teherbírású híddarut

Az értékesítésre 1990 nov. 26-án
13 órakor kerül sor Komlón,
a Pécsi út 1 sz. alatt,
a gépkocsi üzembrészlegnél.

FÜR UNGARN-DEUTSCHE

RESSORTLEITER: BÉLA SZENDE

Die Scheizer Kulturstiftung Pro Helvetia stellt im Endre-Nemes-Museum (Pécs, Káptalanstraße 5) ein wichtiges Dokument der europäischen Kulturgeschichte mit ihrer Ausstellung "Der St. Galler Klosterplan" vor.

Wir können hier einen Plan der idealen klosterlichen Gemeinschaft von den Jahren 820-830 (!) kennenlernen. Auch wenn nie ein Kloster in wörtlicher Interpretation dieses Planes gebaut wurde, wollten die benediktinischen Autoren doch erreichen, daß damit die monastische Architektur in Europa vereinheitlicht würde.

Die Suche der Menschen nach einer perfekteren und andauernden Ordnung geht immer weiter. Die ideale Gemeinschaft in diesem Plan entspricht eben diesem Bestreben. Ist das Pergament auch mehr als tausend Jahre alt, seine Botschaft bleibt immer aktuell.

Ungarn und die Schweiz hatten bis jetzt dünne kulturelle Beziehungen. Wahrscheinlich konnten nur die Kulturattachés darüber lang erzählen. Daher ist uns diese Schweizer Kulturstiftung ein unbekanntes Institut. (Die Lehrstühle für Deutsch und Französisch an der Fakultät für Lehrerbildung bilden dabei eine Ausnahme, denn kürzlich erhielten sie eine wertvolle Buchspende von Pro Helvetia. Die Red.)

Im weiteren wollen wir Näheres über die Stiftung mitteilen.

Es ist eine öffentlich-rechtliche Stiftung des Schweizerischen Bundesstaates und wird ausschließlich von ihm subventioniert.

Die Tätigkeit der Stiftung umfaßt folgende Aufgaben:

- a) die Erhaltung und Wahrung der kulturellen Eigenart des Landes;
- b) die Förderung des kulturellen Schaffens, gestützt auf die Verhältnisse in den Kantonen sowie in den Sprachgebieten und Kulturkreisen;
- c) die Förderung des Kulturaustausches zwischen den Sprachgebieten in der Schweiz;
- d) die Pflege der kulturellen Beziehungen mit dem Ausland.

Sprachen und Kulturen. Diese deutsche Kultur reichte noch im 18. Jh. von Kopenhagen bis Zürich, von Amsterdam bis Riga, von Straßburg bis Wien.

Deutsch ist inzwischen aus dem geistigen, geschichtlichen, sprachlichen, geographischen Begriff ein politischer Begriff geworden. Den Burckhardtschen Sinn versteht heute niemand mehr, da nicht nur Deutsche, sondern die ganze Welt seit dem Bismarckstaat die für unser Selbstbewußtse in verhängnisvolle Identifizierung des Deutschen mit ihm vollzogen hat.

Ich muß den politisch verengten Deutschlandbegriff loswerden, um nicht mißverstanden zu werden, wenn ich der Meinung bin, daß die Vermittlung des deutschen Kulturgutes in den Projekten der Pro Helvetia für uns Ungarndeutsche sehr wichtig ist: Die Kulturstiftung kann dazu beitragen, daß wir unsere deutsche Sprache und das, was in ihr überliefert blieb, nicht vollkommen aufgeben. Wenn unsere deutsche Umwelt zu versagen scheint, muß ein jeder sein eigenes Deutschsein finden. Es wäre schön, wenn wir in Ungarn Deutsche bleiben könnten - im Burckhardtschen Sinne des Wortes.

(Johannes Habel)

Foto: István Füzli

Pro Helvetia in Fünfkirchen

Das letzte Tätigkeitsgebiet ist nicht nur z.B. für frankophile Ungarn, sondern auch für Ungarndeutsche von großer Bedeutung, wir haben nämlich etwas Gemeinsames mit der Schweiz: die deutsche Sprache.

1841 schrieb der namhafte Schweizer Kunstgeschichtler Jacob Burckhardt: "Ich erkenne die Muttersprache unseres großen gemeinsamen deutschen Vaterlandes... Und daran will ich mein Leben setzen, den Schweizern zu zeigen, daß sie Deutsche sind."

Das war 1841 nicht politisch gemeint. Deutschland war der Begriff einer der abendländischen

Das letzte Tätigkeitsgebiet ist nicht nur z.B. für frankophile Ungarn, sondern auch für Ungarndeutsche von großer Bedeutung, wir haben nämlich etwas Gemeinsames mit der Schweiz: die deutsche Sprache.

1841 schrieb der namhafte Schweizer Kunstgeschichtler Jacob Burckhardt: "Ich erkenne die Muttersprache unseres großen gemeinsamen deutschen Vaterlandes... Und daran will ich mein Leben setzen, den Schweizern zu zeigen, daß sie Deutsche sind."

Das war 1841 nicht politisch gemeint. Deutschland war der Begriff einer der abendländischen

Kako si?

"Izem ti pitanje! Hladno je! Skupo je! Gužva je! Bezglavlje je! Dosta mi je! Pustite me!". Sada pri kraju godine su najčešći takvi ili slični, vrlo često do daske vulgarni odgovori na možda najstarije i najuljudnije pitanje. Gde su već ona stara, "dobra" vremena sa kraja prošle godine kada smo odgovarali na to pitanje krajnje "optimistički": "Hvala na pitanju, vučem se nekako! Bilo je i bolje, pa opet nije bilo dobro!" ... Kako ćemo pri kraju iduće godine odgovarati na isto pitanje? Odgovor(i) se mogu samo naslutiti ukoliko se prihvatim pomalo sarkastična teza prema kojoj zaključujemo "osrednju" godinu: bila je gora od prošle, a bolja od iduće. A šta nas čeka iduće godine? Inflacija (što znači da će nam novčanik biti sve plići, ili će nam postati savim suvišan),

MALA SEDMICA

UREĐUJE: STEVAN POPOVIĆ

restrikcije u energetici (dobro je ako počnemo sakupljati granje u šumi za dogodišnji ogrev), nezaposlenost, još veći porast kriminala i prostitucije (klasične i političke), biće kiše, leda, snega i ostalih padavina (uglavnom sa visokih funkcija), pljačkanja privatizovanog društva - svega što mora biti, kako se kaže, da bi se došlo do "obecane zemlje". A ona je blizu, treba samo strpljenja. Iako minuli "oktobarski događaji" potvrđuju da se upravo strpljenje gubi. I to vrlo brzo! Kako su se tek brzo menjali izrazi za obeležavanje štrajka taksista. Prvo se govorilo o "preprekama na putevima" pa onda o "blokadi" da bi se poslednjeg dana štrajka skoro isključivo govorilo o "barikadama", pa su se čak i imenovali

le grupe gradana na kojoj strani barikada stoji! A čim su u pitanju barikade - asocijacije su jasne. Revolucija! Ili, kontrarevolucija! Zavisno od toga na kojoj strani taksija čovek stoji, čeka, urla (motivi su različiti) biće proglašen ili "taksistom", ili "kontrataksistom" - zavisno od dezurne istoriografije - davaće mu se (ili uzimati) penzija, plata (danas više milosunja) podobno tim "političko-grafičarskim" kriterijumima. Itd.

Kako sve to dolazi ovamo (na ovu stranicu), kada je tih i sličnih razmišljanja bilo baš dosta u mađarskoj štampi, podrazumevajući i ovaj nedeljnik? - Vrlo jednostavno! Ni nama "inojezičarima" nije svejedno kreći li se taksi preko puta, saobraća li autobus do vrtića, ima li leba u prodavnici ... i tome slično. Ali nas može zabrinuti parlamentarni valjak koji je prinuden da kotrlja pred sobom gomilu privrednih problema i ne može da ugrabi vremena da bi se pozabavio makar i nacrtom zakona za nacionalne manjine u Mađarskoj. Daj, Bože, da nam (svima) krene na bolje i da budu prohodni putevi do vrtića, škole i drugih demokratskih institucija... ■ s.p.

Za rođendan Dragutina Tadijanovića

Pre 85 godina 4. XI rođen je velikan hrvatske književnosti Dragutin Tadijanović.

Svoje prve pjesme napisao je u svojoj trinaestoj godini. U štampi se javio 1922. u zagrebačkom srednjoškolskom listu Omladina, kao Margan Tadeon. Šest godina kasnije (1928), u Begovićevu "Književ-

niku", objavljena mu je pjesma "Golubinja krila", pod pseudonimom Tadeon, a nakon dvije godine (1930) svojim pravim imenom potpisuje "Pjesmu mom srcu i Jednostavne pjesme o ljljanima".

Od tada nastaje jedinstveno, nepovljivo pjesničko djelo u hrvatskoj književnosti, koje je toliko samostalno i izvorno da ga prepoznajemo i bez potpisa. U svakom stihu koji je napisao prenosi se žar i peo istog plamena i ritam ruke koja upisuje ime: Dragutin Tadijanović - kao potvrdu vlastitog životnog iskustva.

Dugo su književni časopisi bili zatvoreni za Tadijanovićevu liriku. A kad se objelodanio u javnosti njegove pjesme odmah su, izborom kritike, postale klasične, našle su neposredni odjek u osjećaju čitalaca i u kontekstu života.

Tadijanovićeva lirika djeluje svojom izvornom magijom, odolijeva razomom krilu vremena i, kroz više desetljeća, govori jednostavnom prirodnom snagom i sugestijom,

zrela kao klas, zatvorena u unutarnjoj kristalizaciji...

Poezija Dragutina Tadijanovića nosi u sebi isповјedni karakter. Riječ se ne odriče smisla. Sam se nazvao "pjesnikom srca". Ali on nije sentimentaln (...). Tadijanović je neposredan i potpun. Njegove riječi izlaze iz korijena i bića, slobodne, jednostavne i prirodne, kao ptice na nebu.

(Pet stoljeća hrvatske književnosti)

Dugo u noć, u zimsku gluhu noć
Moja mat! Bjelo platno tka.

Njen pognut ilk i prosjede njene
kose
Odavna je vec zalise suzama.

...
(Jednu od najljepših pjesama Dragutina Tadijanovića pročitate do kraja u bilo kojoj antologiji hrvatske književnosti, a ako vam je već u ruci pročitate mu i ostale pjesme, čestitaj čete mu rođendan na najdosojniji način...)

Karawanken – Brücke oder Mauer?

2. Teil

In unserer vorigen Nummer haben wir eine kurze historische Zusammenfassung des bewaffnenen Abwehrkampfes der Kärntner gegen die Einverleibungsversuche der Slowenen gebracht, der die Abhaltung einer Volksabstimmung erzwungen hat. Die diplomatischen Bemühungen der Miles-Kommission, einen der Wahrheit entsprechenden Bericht der Friedenskonferenz zu erstatten, hätte dies sicherlich nicht erreicht. Den schlüssigen Beweis dafür liefert das Schicksal des städteirischen Marburger Beckens: hier hatte die damalige Landesregierung der Steiermark ganz im Sinne der Weisungen aus Wien ausdrücklich jeden bewaffneten Widerstand untersagt. Man meinte, die Friedenskonferenz könne das Marburger Becken aufgrund des Selbstbestimmungsrechtes der Steiermark nicht wegnehmen. Die Folge dieses Verhaltens war die Abtrennung des Marburger Beckens von Österreich, der Verlust dieser Stadt, die 1920 von 22.656 deutschsprachigen Österreichern und 3820 Slowenen bewohnt war. Kärnten ist dank des Abwehrkampfes das gleiche Schicksal erspart geblieben.

Die Volksabstimmung am 10. Oktober - 59 Prozent stimmten für Österreich - kam unter denkbar ungünstigen Voraussetzungen zustande: das kriegserschütterte Österreich war im Vergleich zum wirtschaftlich gut gestellten SHS-Staat ein Notstandsgebiet.

Die Südslawen hielten die Abstimmungszone länger als ein Jahr besetzt, worauf ja Laibach seine Hoffnungen baute. Der slowenische Ministerpräsident Brejč war sich seiner Sache sicher: „Laßt das Abstimmungsgebiet nur ein Jahr in unserer Verwaltung - es wird durch und durch slowenisch sein!“ Mit Lockmitteln waren die Besatzer nicht wählerisch, sie versprachen ein besseres Leben im wirtschaftlich florierenden Slowenien, ja, sie versuchten antisemitische Instinke anzusprechen: „Der Bauer ist Fürst in Jugoslawien, in Österreich sind es die Juden und Barone“, hieß es auf einem antisemitischen Flugblatt der Besatzer.

Wie die 70. Wiederkehr des Tages der Kärntner Volksabstimmung dieses Jahr gefeiert werden soll, war vom Streit überschattet, ob man dieses Jubiläum feiern solle oder nicht. Die Kreise, die dem Abstimmungssieg die Feier verweigerten, rekrutierten sich keineswegs nur aus Slowenen diesseits und jenseits der Karawanken, des Gebirges, das Kärnten mit der Republik Slowenien verbindet (oder trennt?). Ihre Wortführer sind vielmehr ultralinke Kräfte, vor allem Grüne und Kommunisten, die hinter den Feiern zum 10. Oktober nationalistische Umtriebe wittern. Die historischen Fakten scheinen jedoch eindeutig gegen derartige Unterstellungen zu sprechen. Der Widerstand gegen diesen Anschlag war nicht nationalistischen

Ursprungs. Er vereinte vielmehr über nationale Unterschiede hinweg die Kärntner beider Zungen im festen Willen, für ihre Heimat, für die Erhaltung der Einheit und Freiheit alles einzusetzen, zuerst im Abwehrkampf, dann mit dem Stimmzettel für Österreich.

Der Jahrestag war aber trotz allem feierlich und prachtvoll begegangen, 16.000 Teilnehmer aus allen Teilen Kärntens bildeten einen kilometerlangen Festzug, der sich vier Stunden in der Innenstadt wälzte. In seiner Festrede hob der Landeshauptmann von Kärnten, Dr. Jörg Haider, hervor, man solle den 10. Oktober im Gedanken an die Helden des Abwehrkampfes feiern, aber auch im Geiste der Versöhnung. Der 10. Oktober sei kein Sieg über andere gewesen, sondern ein deutliches Bekenntnis zur jungen Republik Österreich. Der Landeshauptmann verwies im Hinblick auf ein neues Europa darauf, daß die heutigen Grenzen Kärntens nicht als Barriere erachtet werden dürfen, sondern als „Brücke zum Nachbarn“.

(Welche Gegensätze heute im Minderheitenunterricht herrschen und wie sie nun von der Landesregierung gelöst werden, können Sie in unserer nächsten Nummer lesen. Wir haben die Ehre gehabt, persönlich den meistzuständigen, Landesschulreferenten Landeshauptmann Jörg Haider fragen zu dürfen.

(Imre Könczöl)

Iz Crkvenoumetničke i naučne zbirke u Sentandreji

Darohranilica, oko 1760. iz manastira Grabovca. Model od polaćenog srebra predstavlja manastirski hram sa zvonikom i dva kubeta.

Emisija o Lovri

U seriji emisija "Hazanézó" Mađarska televizija će 18. novembra u nedelju pre podne emitovati emisiju o Lovri u trajanju od 45 minuta. Emisija je prevashodno snimljena za većinsko mađarsko gledalište da bi se ono i u ovakvim skromnim mogućnostima upozнала sa životom jednog naselja gde u većini živi srpska nacionalna manjina koja se bori sa gotovo istim ili sličnim problemima kao Mađari izvan granica Mađarske.

ISMERKEDJÜNK!

**...ha még nem döntött,
egy korrekt bank ajánlja magát:**

Szolgáltatásaink:

- Betétjegy
- Letéti jegy
- Látraszóló betét
- SWAP
- Hittelvél
- Vállalkozótársi részjegy
- Elszámolási számlavezetés

Vállalatokkal, Tsz-ekkel, állami gazdaságokkal, vállalkozásokkal, vállalkozókkal szívesen megismerkedünk a kölcsönös üzleti előnyök érdekében!

AGROBANK RT

Pécs, Somogyi Béla u. 2. Telefon: 72/24-799, 27-450 Telex: 12-614

Hány ablaka van egy parasztháznak?

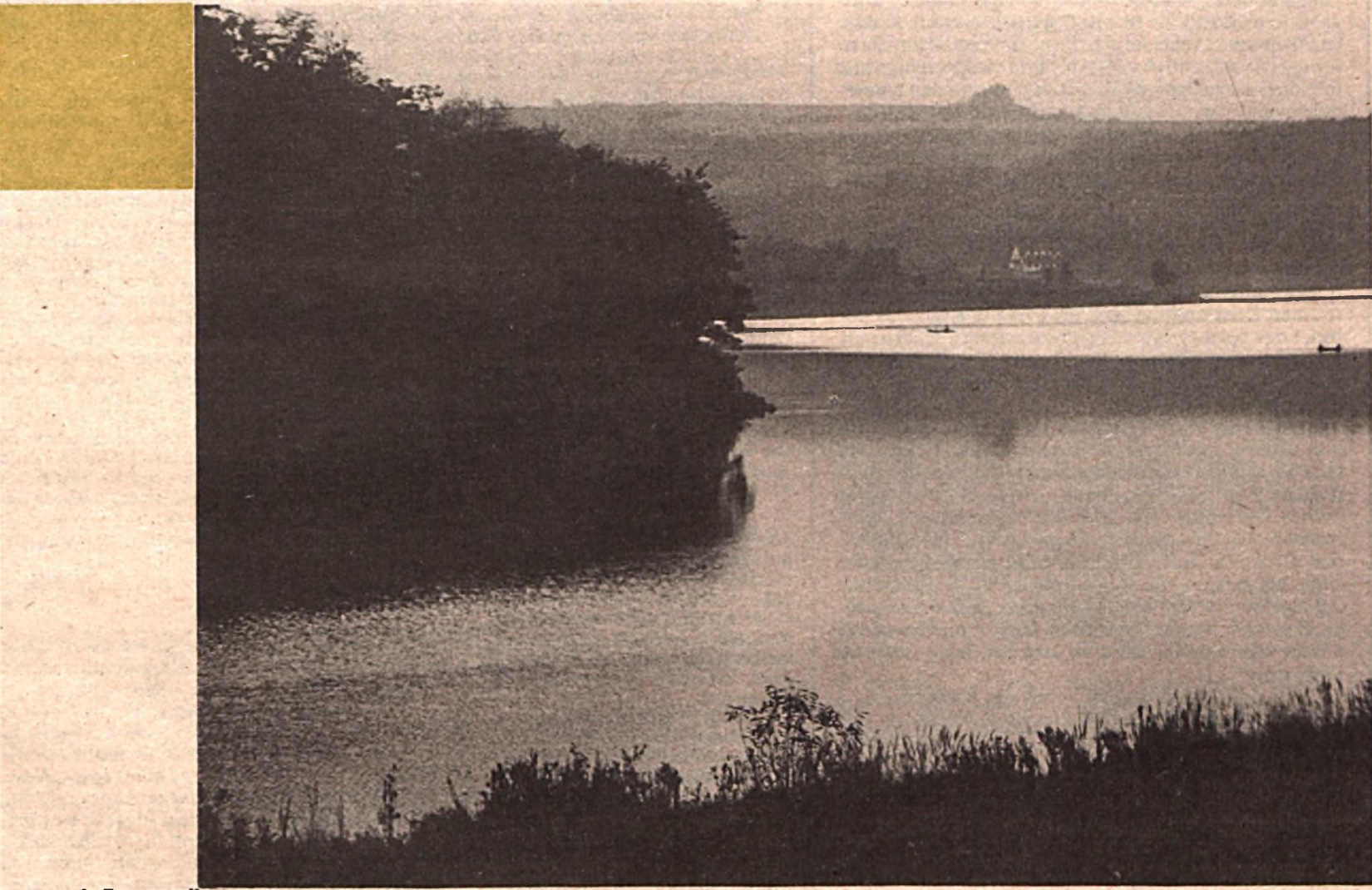
Kell egy falusi ház, egy vendégszerető család, és kell olyan is, aki falun szeretne nyaralni. Ez utóbbit a nagyváros számtalanul termeli. Ennyi volna az egész?

A szállkai főutcán domboldálnak ragasztott régi házak, az út másik oldalán, az egykor zsombékos réten új épületek. Az egyik kerék zománc-tábla: Magyar Falusi Vendégfogadók Szövetsége.

– Ne cukkoljanak a táblával, mert rögtön ideges leszek – mondja a házigazda, Várfy Tibor. – Emiatt már annyit idegeskedtem, hogy azt elmondani is sok. A szövetség társadalmi ellenőreit hívták össze, amikor sok más mellett a címetünkről, azaz a házakra helyezhető táblákról és jelvényekről döntöttünk. Kiválasztottuk a tervek közül azt, ami a legtöbbünknek tetszett. Ez van a házamon. Később az elnökönk, dr. Csáky Csaba kérte, hogy próbáljuk valahol olcsón legyártatni. Beszéltem a bonyhádi zománcgyárral, elvállalták alig öt-száz forintért. A pesti üzemeitől hét-nyolcszázforintos ajánlatokat kaptunk. Később valakik megváltoztatták a címet. Nem két, hanem három ablak került a parasztházra. Egy a tetőréssze, és valamiféle manzárd-szobát is jelez az ábra. Mintha a régi magyar falusi házak tetőtérbeépítésével épültek volna. Bonyhádon közben elkészültek a kétablakos házat ábrázoló táblák...

– A vendéglátás beindításával nem volt ennyi gond? – vágom el a szóáradatot.

– Nagyon téved, ha azt hiszi, hogy az egyszerű volt – folytatja a házigazda. – Amikor először olvastam a falusi turizmusról az egyik újságban, rögtön eldöntöttem, hogy bekapcsolódom. Bementem a megyei tanácsra és egyből betonfalba ütöttem. Azt se tudták, mi az, hát le akartak beszélni. Milyen engedélyem van? Ki szemlét a házamat? Van-e Kőjál papírom? Szakképzettségem? Szóval kérdéseik voltak, és azt rögtön kitalálták, hogy miért nem csinálhatom. Bedűlhödvé mentem el a minisztériumba, erre-arra, amíg kiderült,

Az Expresszónál négyszázötven forint...

hogy nem kell ehhez semmi olyan, amiről a tanácson kérdeztek. Közben itt a faluban is szervezem embereket. Jelenleg nyolc-tíz háznál negyvenöt embert tudunk elhelyezni egyszerre.

– Mit tudnak nektek nyújtani? A falusi környezet, a jó levegő, a csönd még kevés, más is kellene...

– Nézze, akik idejönnek, elsősorban a falusi csendre, nyugalomra vágyanak. De természetesen mást is tudunk nyújtani. Szállkán a legfőbb vonzerő a falu melletti hatvan hektáros horgászó. Emiatt már Győről, a vizek városából is volt látogatónk. Azt mondták az itteni tiszta vízben élő hal sokkal jobb ízű, mint a fenollos dunai. Itt van körben ez a gyönyörű dombos, erdős vidék. Napokig lehet kirándulni, és mindig újat látni. Aztán a gemenci vadrezervátum, és itt van Szekszárd, nincs messze Pécs, Harkány. Heteket lehet eltölteni úgy, hogy minden napra jut új, érdekes program.

– Kik voltak az eddigi vendégek?

– Városi emberek. Budapestről több vendég is érkezett. Például egy

idősebb házaspár egy asztmás gyerekkel. Két nap után azt mondták, hogy ettől a levegőtől úgy felüdültek, a gyerek is annyira rendbe jött, hogy ezentúl minden évben eljönnek, ha lehet többször is. Egy asszony a három gyerekével két hétig volt itt. A gyerekek akkor láttak először élő kecskét, kacsákat, csirkét. Amikor kirándultak, őzekkel találkozottak és a ház körül naponta felfedeztek valami újat. Amikor az udvaron, bográcsban főztük a vacsorát, előtte elvittem őket az erdőre fát gyűjteni. Nem mintha nem lenne itthon több mázsa is, de a fagyűjtés is akkora élmény volt számukra, hogy napokig mesélték.

– Hányféle állatot tart a ház körül?

– Először is a kutyák. Szibériai Husky-t, ez a kimondottan szánhúzó kutya és Dobbermann fajtát tenyészték. Emellett csincsilla nyulakat. Kétféle csirkét és vadkacsákat is tartok. A faluban tenyésztnek lovakat, pónit is, tehenet, de van róka és görénytenyésztő is.

– Az emberek honnan tudják, hogy Szállkára is lehet jönni nyaralni?

– A szövetség ezért alakult. Hogy eljuttassuk hírlinket oda, ahol az efféle vendéglátásra igény van. A közgyűlésen eldöntöttük, hogy százhusz forint tagdíjat fizet mindenki. Ezt a tagdíjat Csáky doktor önhatalmúlag felemelte ezerkétszázra.

– Mit kapnak ezért?

– Semmit. Ez csak tagdíj. A szövetség megszervezte egy katalógus kiadását. Hét-nyolc ezer forinttal járult hozzá mindenki a költségekhez. Nekünk is érdeklünk. Akit érdekel, ebből kiválaszthatja, hol akar nyaralni. Előtte társadalmi ellenőrként jártak végig a házakat. Jómagam is vagy húsz helyen szemléltem. Megírtuk a véleményünket, aztán utólag bekerült a katalógusba olyan vendégfogadó is, aminek azóta kidőlt a fala. Beküldtük a színes képeket a házakról, a pontos címet, a szolgáltatásokat. Amikor megjelent a katalógus, volt aki csak névvel, mások fekete-fehér képpel, rajzzal és volt aki színes fotóval jelent meg. Teljesen esetlegesen, vagy talán Csáky úr tudja, miszerint válogatva. Mert a hozzájárulás egyforma volt mindenkinek. Egyébként mi is

kétszáz forintért kaptuk darabját.

– Hozott vendéget ez a katalógus?

– Nekem még nem. Akik jöttek, maszek hirdetésemre, vagy az Expressz által. Bár az is elég furcsa ügy. Kétszázötven forintot kapok egy szobáért. A múltkor jönnek a győri vendégek, mutatják a számlát, hogy befizettek az Expressznel négyszázötven forintot. Így már egyáltalán nem olcsó a falusi turizmus.

– És hasznot hoz?

– Én még mindig reménykedem. Eddig több, mint húszezer forint a ráfizetésem, de bizakodom, egyszer nyereség is lesz.

Nemrég konferenciát rendeztek Kaposváron Európai falvak és falusi turizmus 2000-ben címmel. Az előadók bizakodtak, európai példákat hoztak fel. Mert a falusi turizmus túl a Lajtán – nyereséges. Nyereség a városiakoknak, akik falusi környezetben gondjaikat feledhetik és nyereség a vendéglátóknak is. ■

Tamási János
Fotó: Tóth László

Gyógy(uló) fürdő Zalakaroson

Sikertörténet? Akár az is, ha tartóssá válnának Zalakaroson azok a tendenciák, amelyekhez az induló energiát a Gránit Gyógyfürdő Vállalat idei megalkotása adta. A korábbi évek 10 milliós veszteségei után idén 20 millió forintnyi nyereségre számíthatnak, miközben a dolgozók fizetése ötven százalékkal nőtt.

A korábbi üzemeitől eltérően, a Dél-Zalai Vízmű hosszú éveken át pumpolta a megyei tanácsot, véget nem érőnek látszó beruházásokba vágott, állandó határidő-módosításokkal, növekvő költségekkel. Ebből a vendégek csak a csöpögő mennyezetet meg a törmelékpuccokat láthatták. Valamint azt, hogy a fedett fürdő teleinte is többet volt zártva, mint nyitva. S ekközben különféle hírek kaptak szárnyra a megye akkori „nagy embereinek” zalakarosi kiruccanásairól.

Az új megyei vezetés tavaly rákényszerítette a pazarlások megszüntetésére. Az első kísérlet rögtön zátonyra is futott. Ezután hívták életre az önálló Gránit Gyógyfürdő Vállalatot, amelynek igazgatója Tanczenberger Sándor lett, aki – meglegel-

ve, hogy míg a fürdő területén dolgozó vállalkozók sörözőikben, pecsenyesütőikben, fagyalmazókban igen jól kerestek, miközben a fürdő egésze veszteséges volt – meg akarta pályáztatni ismét, ezúttal nyilvánosan, a bérelt helyiségeket.

A vállalkozók jól kiéptető pozícióik védelmében lendültek ellentámadásba. A visszalépés csillapítandó, az igazgató visszakozott: akik addig is a fürdő területén bérelti viszonytal rendelkeztek s dolgoztak is, maradhattak. A visszalépés azonban csak részleges volt, miután az új vezetésnek sikerült kikapcsolni a láncból azokat a cégeket, amelyek a korábbi üzemeitől potom áron kaptak béreltet, amit aztán borsos áron adtak tovább. A többlet immár a Gránit pénztárába folyt be.

Nem volt sokkal népszerűbb intézkedés a belépőjegyek árának duplájára emelése sem. Lehet-e kárpótolni a vendéget ezért? Csakis a szolgáltatások színvonalának emelésével, vélték Zalakaroson. Vagyis a kiszolgáló személyzet valóban vendégként bánjon a gyógyulni, pihenni vágyókkal. Ehhez több bér is dukál, ám ha

valaki lelkiismeretlenül dolgozik, annak az új szemlélet a munkahelyébe kerül.

A cég pályázatát írt ki egy 120 ágyas reumatológiai klinika felépítésére. Elsősorban külföldi tőkére számítanak, de kikötötték a kötelező magyar beszállítói részesedést is. A döntés novemberben várható. Elkészült egy 400 személyes négycsillagos kemping terve és a legrégebb medence felújításának koncepciója. Ez utóbbinál olyan tisztítórendszer beépítését tervezik, ami most került le a COCOM-listáról. Az újjávarázsolt medencében akár éjszakai pezsgőfürdőről is részt vehetnek a vendégek.

Zalakaroson a helyi lakosság magának tudja a fürdőt. Az önkormányzat, mint azt Szirtes Lajos polgármester elmondta, még nem döntött álláspontjáról az ügyben, ám sejtetni engedte, minimális programjukban szerepel, hogy a telek és a kutak értékével részesei kívánnak lenni az esetleg megalakuló részvénytársaságnak. De azt sem tartják kizártnak, hogy az egész fürdő önkormányzati tulajdonba kerüljön. ■

Rikl Ferenc

Mi lesz vele?

Harkány is rossz hírbe keveredett. Talán törvényszerűen, lehet, hogy csak a leköszönt tanácsrendszer helyi vezetőinek ügytelensége folytán, de hasonlóan rossz hírbe, mint más fürdőhelyek. Bedy Istvánt, a nagykövetség frissiben választott polgármesterét arról kérdeztük: lesz-e változás?...

– Lesz – válaszolta a kiegészítő vezető. – Minden erőmmel a község fejlődésén, a tisztaság, kikezdhetetlen közigazgatás megteremtésén dolgozok. Alapvető, hogy egyformán kezeljük mindenkit, aki Harkányban él, vállalkozni óhajt, természetesen szem előtt tartva a harkányi polgárok érdekeit. Jövőnkét változatlanul az idegenforgalomra alapozzuk. Szerencsénk lehetőségei bőven kínálkoznak, válogathatunk. Azzal akarunk egyezsége jutni, aki nem csak elvinni akar innen, hanem aki a nagykövetség javára is tevékenykedik.

Bedy István szerint itt az ideje, hogy hosszú távra szervezzék, hogy végre a minőség turizmussal foglalkozzanak. Ennek részeként előbb-utóbb sor kerülhet a Danubius régóta halogatott szállodaépítésére, a a privatizáció keretében más beruházásokra is. Ezek a lerongyolódott szolgáltatási színvonal feljavítása mellett új munkahelyek teremtését is jelenthetik.

– Fontos, hogy különbséget tudjunk tenni a valódi privatizáció és az állami tulajdonok elfecsérelése között – figyelmeztet a polgármester, majd az önálló, Harkány-központú idegenforgalmi szervezet megteremtésének fontosságát említi meg. Azt, hogy enélkül kiaknázatlanok a társadalmi lehetőségek, s hogy így könnyűszerrel bevezethetők lennének olyan kedvezmények, amelyek hosszabb ideig marasztalnák a vendégeket. – Nem szabad kapkodva belevágni mindenbe, ami olcsónak tűnik, előbb-utóbb el kell érni az Európában elfogadott színvonalat. Nem azt akarjuk, hogy magyarok ne járjanak ide, de azt igenis szeretnénk, hogy Harkány a gazdagabb külföldiek számára is vonzó hely legyen. ■

Egy erős lány

A férfiak még lélegzetet is elfelejtenek venni, mikor meglátják Kriszta sztreccsfarmerben feszülő combját, és pimaszul kerek fenekét. A nők is megbámulják; ki irygyen, ki másképp (de ezt most ne részletezzük!). Kriszta hétköznap nem vehet fel túsarkú cipőt, mert akkor kihívó formája pornószerűvé válna. Nyáron viszont nyugodtan felültheti a legdögösebb sortját vagy a strandon csecsemőtenyémi bikinijét, mert a férfinep döntő többsége – bár vágyón nézi őt – tart attól, hogy túl közel szüldörögjön a csupa izom lányhoz. Megérik, hogy nevetségesen mutatának mellette, megereszkedett, vagy épp csontzörge idomaikkal.

Kriszta jónéhány sportban kipróbálta magát, de versenyeken már nem ért el sikereket. Végül a rövidtávutást abbahagyva pártolt át a badibildinghez. Három éve győrti magát az emelőgépekkel. Ő mondja így, hogy „győtrni”, mert Krisztának kifejezetten gyönyörűsége telik abban, hogy néha a végtelékig kínozza magát. Es abban is gyönyörűsége telik, amikor a tükörbe néz. Elégedett izmainak harmóniájával, testének engedelmes rugalmasságával.

Krisztát nem zavarja, hogy sokan lekezelően szólnak róla és tevékenységéről. Szerinte ezzel az illetők csak saját kisebbségi érzésükről vallanak. Politikuskok, foci-drukkerek, pecások, vadászok, kártyások, autó-motor örültek, hobbikertészek, tudósok, írók, szobrászok, beletemetkeznek hivatásukba, munkájukba, mániájukba, csak arról beszélnek, állandóan az jár az eszükben, miért lenne hát szégyen, ha valaki testének tökéletesítésében leli legfőbb örömét? Kriszta láthatóan sokat foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, megannyi kész és mellbevágóan őszinte válasszal bír, de azért arra kér, hogy nevét ne írjam meg.

– Remekül érzem magam – mondja határozottan. – Egészséges vagyok, jókedvű, kiegyensúlyozott. Ha egy ember ilyen, az a társadalomnak is ideális. A pecásból sincs több haszna a társadalomnak, minthogy a pecás kellemesen érzi magát, s ezzel visszahat a környezetére.

– Fontos, hogy a partnered is izmos legyen?
– Elengedhetetlen.
– Csak a külső számít?
– A belső a fontos. Egy üresfejű, durva, ostoba fickóval nem megyek el csak azért, mert szoborszerű teste van. De nem kábit el önmagában az ész sem. Nincs ebben semmi különös: egy tudós sem választ magának kételemist, egy izmos lány miért egyezzen ki egy papirmaséval? A magamfajta nyilván azért izmosítja magát, mert szereti az erőt, természetes tehát, hogy a férfiban is szereti.

– A kívülállóknak gyakran úgy vélekednek, hogy a túl nagy izmok a szerelmi élvezetek ellen hatnak...

– Ez így elég hülyén hangzik. Tény, hogy minden túlzás a szex ellen hat. Ha valaki túl ideges életet él, vagy agyonhajtja magát, annak kevés energiája marad a szexualitásra. Aki azonban napi másfél órán át megdolgoztatta izmait – bármilyen keményen is edz, ha ezt rendszeresen teszi –, nem fáradhat el annyira, hogy ne legyen kedve a szexuális életre (kivéve, ha egyébként sincs különösebben igénye szexre). Arról sem tudok, hogy a túlfeltett izmokban elhálnának az idegek, s emiatt a gyönyörözés csökken. Egyébként is a gyönyör rafinált komplex valami. Nem mindenkinek ugyanaz a művelet okozza a legnagyobb kéjt. Számomra csodás dolog egy férfi szépen kidolgozott izmait megérinteni, megsimogatni, és csodás érzés, hogy egy erős férfi átölel, és ahogyan élvezi az én testem erejét.

– Ennyire bevallottan a testtel foglalkozni a világ szemében hívságos magatartás, nem gondolod?

– De, elképzelhető. Am nekem a testépítés nemcsak egy sport, hanem egy életforma. Naponta tapasztalom, hogy az én másságomat a világ nehezen viseli el. Számomra azonban belső erőt is ad ez az élet.

Ungár Tamás

Optimisták

Egy államférfi mondta a legutóbb, hogy mi magyarok pesszimizmusra, keserűsége hajlamos nép vagyunk. Miért éppen mi? – kérdezem mindig frissen meglepődve amikor ilyenféle megállapítást hallok. Aztán milyenek is lennénk – mondom. Borotvaélen egyszűlyozunk tegnap, ma is, ilyenolyan okból, holnap meg... Nem tudom, melyik más népek helyezték kilátásba (persze a dolog azért nem egészen így hangzott el) kívülünk a nemzetelált Európában...

Még a Himnusz szövege is, alig van még egy ilyen szomorú a világon. Elég belehallgatni mondjuk egy világvérseny eredményhirdetéseibe, hogy észrevegyük: íme a győzelem szomorúsága... Amely persze egyúttal felemelő is!

Barátom érkezik látogatóba hozzánk, külförszágából. Történelmi okokból a nyugati részek kivételével különböző szomszédországokban élt éveket magyarként. Tehát tud összehasonlítani, joga is van hozzá, igyekszik nem elfogult lenni; kénytelen vagyok hinni, amit mond.

– Tudod, én azért szeretek Magyarországra jönni, mert itt sokkal vidámabbak az emberek. A ruhák is színesebbek. És ez nekem nagyon hiányzik, és hidd el, ez nagyon fontos dolog. Épp nekem ne hinnéd el? – mondja, és legyint.

Ismert, sok éve publikáló érdeemes személy került a rendszerváltás nyomán magas pozícióba. Aztán frissiben mondott olyat, ami sokakra nézve bizony sértő. Vagy talán csak nem jól mondott valamit? Aztán a tiltakozásra válaszulva kijelenti, hogy sok éve nincs nyugovása, ő nem akart sérteni, de azt tudja, hogy nagyon fáradt, és az ember ilyenkor bizony könnyebben hibázik.

Függetlenül rokon- vagy ellenszenvtől, felkapom a fejem: egy államférfi, -nő ne mondjon olyat, hogy fáradt. Ha fáradt, akkor pihenjen, vagy ne vállaljon ilyen pozíciót.

Persze, hogy fáradt. Mint államember és/vagy magánember. Épp akkor fáradt el, amikor elérhetette ezt az átkozott pozíciót. És különben is; mennyien fáradtak manapság! És ezt miért ne lehetne megmondani? És ha valaki hibázik is, azonnal szakadjon le az ég?

Kavarog-kevereg a súlyos, izsapos massza. Tételét meglehetősen bizonyító írónk mondja: Ítélet nincs. – De ha van is... Üdvözlét a győzőnek? Mindenesetre szép a kollektív és persze hogy ismerős: keserűség, vidámság, fáradtság. A kívánság is ismerős: de jó lenne egyszer messziről, madártávlatból, a felhők közül, szóval kívülről nézni, s tényleg nem másért, csak azért, hogy vajon mindez onnan milyen képet mutat?

Elegáns úriember jelenik meg a tv-ben, s közli: ők ezennel megalapították az Optimisták társaságát. Néhány alapító tag is ott sugárzik körülötte. Ez az, mondom. Be fogok lépni. Miért ne?

Tóth Károly
Pécs

Csillagjóslás

Merész állítás „mai magyar csillagunkat” – ha van egyáltalán ilyen –, a bethleheméhez hasonlítani. Merész, mert erről a csillagról, szemben a bethlehemével, eléggé pontosan megállá-

Korlátozott szakszervezet

(A Posta Vállalat pécsi munkástanácsának nyilatkozata)

A Postás Szakszervezet által meghirdetett sztrájk-felhívással kapcsolatban az az álláspontunk, hogy a szakszervezet könnyen lemondott elemi jogunkról, a sztrájkról, homályos részeredmények birtokában. Nem kereste a társ érdekvédelmi szervezetekkel való együttműködést, s nem sikerült elérni a legfontosabbakat: az inflációt követő bérrendszert és az új postatörvény bevezetését. Ezzel ismét láthatóvá tette tárgyalóképességének korlátozott színvonalát, működőképességének határát.

Ezúton tiltakozunk a szakszervezet vezetőinél az eredménytelenség miatt azoknak a dolgozóknak a nevében is, akik elzárkóznak a felülről jövő kezdeményezésektől.

Endrédi Sándor
a munkástanács elnöke

Hirdessen
A HELYZET-
ben!
72/27-377

Ingyen hirdethet!

Tisztelt Olvasónk!
Hadd tiszteljük meg azzal, hogy ingyen közöljük hirdetését! Itt közölt hirdetését nem csak egy városban, nem csak egy megyében olvassák! Lapunk nem ismer közigazgatási határokat, és minden héten ott van több ezer dunántúli vállalkozó asztalán!

Ha a kivágtott hirdetési szelvényen péntek délig eljuttatja hozzánk legfeljebb 20 szavas lakossági apróhirdetését, következő heti számunkban ingyen megjelenítjük azt. (Ha 20-nál több szóból áll hirdetése, értelemszerűen 2, vagy több lapból kivágtott szelvényt küldjön, s jelezze, hogy a szöveget egyben kéri közölni.)

Az Ön helyzetét segíti a mi „HELYZET”-ünk!

„A HELYZET” hirdetési szelvény

Kérem, hogy az alábbi apróhirdetésem „A HELYZET”-ben megjelenjen:

Szöveg:.....

Jelige:.....

Név:.....

Cím:.....

A jelige használata esetén kérjük vidéki olvasóinkat, hogy nevüket és pontos címüket a hirdetési szelvényen s íveskedjenek feltüntetni, hogy válaszleveleiket postán eljuttathassuk. Pécsi olvasóink rovatunkban hétről-hétre megtalálják azokat a jeligéket, amelyekre válasz érkezik. E leveleket kiadónk címén folyamatosan vehetik át.

Postacímünk, ahová hirdetésüket küldhetik: 7621. Pécs, Sallai u. 7.

Bakancsosok Hová, merre, mennyiért?

KARDOS ÚTI KULCSOSHAZ, Pécs
Megközelítése: a 34, 35-ös busszal a SZOT Údúlig, onnan a kék négyzet jelzésen kb. 300 m.

Kezelő: a PTTE nyugdíjas szakosztálya
Tel.: kedd, csütörtök 14-18 óráig a 11-841-es telefonszámon. Ágyak száma: 18+2 pótágy.

VANDORSPORT KULCSOSHAZ, Pécs, Tettey
Megközelítése: a 33-as autóbusszal a végállomásig, onnan a kék jelzésen kb. 10 perc séta.

Kezelő: PTTE Vámos Mihály, tel.: minden hónap 1-15-ig a 13-222/485, egyébként személyesen vagy levélben 7627. Pécs, Dózsa Gy. u. 42. Ágyak száma: 18.

MÁZASZÁSVARI KULCSOSHAZ

Megközelítése: autóbusszal Szászvárig a Pécs-Bonyhád járáttal, majd innen gyalog műúton kb. 40 perc. Szgk.-val: Pécs-Zobák-Mázasszvár Bányatelep útvonal, műúton egészen a házig lehet menni. Gyalog Mázasszvárától a fent leírtak szerint.

Kezelő: a Mázasszvári Bányász SK természetbarát Szakosztálya.

Igényelhető: Nagy Imre, Mázasszvár Bányatelep 7349. Tel.: 89-311. Ágyak száma: 40 (1x4, 1x6, 2x8, 1x14 szobákban). Nyáron hozott sátrak is felállíthatók.

HARSAS KULCSOS TURISTAHAZ, Pécs-Vasas

Megközelítése: autóbusszal Pécs-Budai vámtól induló 14-es busszjáráttal Petőfi-aknáig, onnan csak gyalogosan közelíthető meg a Z+ jelzésen (2 km). Személygépkocsival Béta-aknáig lehet menni, innen a K keresztjelzésen érhető el (1,5 km). Gyalog a fent leírtak szerint. Kezelő: Hargita Szakosztály. Tel.: 24-550, 25-642. Ágyak száma: 7(1x7), pótágy felállítására nincs lehetőség.

Karácsonyra? Mindenkinek CARBON cipőt!

CARBON KÖNNYŰIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

7300 KOMLÓ, Kossuth Lajos u. 21.

Test-nevelők

A Magyar Testnevelőtanárok Országos Egyesülete pécsi tagozataként felmerült a Pécsi Testnevelőtanárok Tagozatának megalakítása.

Célja és feladata lenne a testnevelőtanárok érdekvédelmének, a testnevelés és sport ügyeivel kapcsolatos állásfoglalások képviselése, a testnevelők szakmai és sporttudományos információkkal történő ellátása.

Ennek érdekében, mint kezdeményezők, kérjük a felső-, közép- és általános iskolákban dolgozó, nyugdíjas és nem tanári munkakörben tevékenykedő, testnevelőtanári diplomával rendelkező Kollégákat, hogy az alakuló megbeszélésen szíveskedjenek részt venni.

Az alakuló megbeszélést: Pécs, Jakabhegyi u. 8. szám alatt, 1990. november 16-án (pénteken) 18,00 órai kezdettel tartjuk meg.

Ez alkalommal Prof. Dr. Nádori László, országgyűlési képviselő, a biológiai tudományok doktora, a Magyar Testnevelőtanárok Országos Egyesületének elnöke tájékoztatást ad a magyar testnevelés és sport időszakos kérdéseiről.

Részvételüket előre is köszönjük.

A Szervező Bizottság

Pedagógusok, gyerekek Mit (nem) szeretnek a televízióban?

Lapunk rendszeres olvasói nyilván emlékeznek arra, hogy október elején Csináljunk televíziót! címmel hirdettünk össze-jövetelt azoknak, akik úgy érzik, ötleteiket érdemes lenne a Magyar Televízióban megvalósítani. S bár felhívásunkra konkrét műsorszervet kevés érkezett, jónéhány olyan javaslatot kaptunk, amelyek magukban hordják a kidolgozás lehetőségét.

Úgy tapasztaltuk, az ügyben nagyon fogékonnyak az iskolás gyerekek, véleményük, amit a televíziós műsorokról mondanak megkívánandó. Ezért most, amikor erre a televízió munkatársaitól is biztatást kaptunk, újra

felkínáljuk az ötletezés, a véleménynyilvánítás lehetőségét.

A beküldött javaslatokat összegyűjtjük és továbbítjuk a televízió műsorszerkesztését is befolyásolni tudó szakembereknek, akik – úgy mond – több kítő véleményét is készséggel feldolgozzák arról, hogy mit (nem) szeretnek a televízióban a nézők. Véleményét szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.) bárki elküldheti, de különösen általános és középiskolások tanulók leveleit várjuk.

A december 1-ig legtöbb véleményt beküldő osztályok, iskolák Pálffy László társasjátékait kapják ajándékként.

HASZNÁLT AUTÓK

Autókassza
Pécs, Mártírok útja 24-geyel szemben
Lada 1200, Gyárt.év: 1980, Ár:105.000 Ft, első gazdától; Lada 1500, Gyárt.év: 1984, Ár:168.000 Ft, második gazdától; BMW 318, Gyárt.év: 1979, Ár:245.700 Ft, első gazdától; Renault 18, Gyárt.év: 1979, Ár:189.000 Ft, első gazdától; Polski

Fiat 126p, 650 cm3, Gyárt.év: 1982, Ár:75.600 Ft, első gazdától

Autó Markt Kft
Pécs, Bolgár Néphadsereg útja 63.
Ford Transit kisteher, benzines, 1600 cm3, Gyárt.év: 1980, Ár:320.000 Ft; Ford Mikrobus, benzines, 2000 cm3, Gyárt.év: 1978, Ár:252.000 Ft, Opel Rekord Diesel, 2100 cm3, Gyárt.év: 1978, Ár:305.000 Ft; Opel Mantz, benzines, 2000 cm3, Gyárt.év: 1979, Ár:170.000 Ft; Renault 5, benzines, 1280 cm3, Gyárt.év: 1980, Ár:210.000 Ft; Toyota Carina Combi, benzines, 1600 cm3, Gyárt.év:1981, Ár:210.000 Ft

Egy soproni nyugdíjas kezdeményezése nyomán Szobor a szózat költőjének

A szobor egy ugrásra áll a helytől, ahol Teréz nővér a gyermekkorát töltötte. Igaz, a házat 1944-ben lebombázták, mégis örül annak, hogy a Szózat költőjének bronzba öntött alakja az egykori családi ház közelében kapott helyet. Azon a környéken, amelyhez családi emlékek megannyi szállal kötik a nyugdíjas asszisztensnővért.

– Voltak értetlenkedők, akik azt mondogatták, minek ez az egész, hisz Vörösmarty Mihálynak nincs különösebb költőisége Sopronhoz. Én azonban úgy gondolom, mellékes, járt-e a költő a városban vagy sem. A fontos az, hogy a „hazádnak rendületlenül” és az „itt élned, halnod kell” figyelmeztetése üzenet számunkra, a 20. század végén élő magyarok számára. És, hogy a hűség városában sokan hozzám hasonló módon éreznek, azt az adományok végső soron ékesen bizonyítják –, mondja Káspár Teréz.

A nyugdíjas nővérben diák-kora óta mély tisztelet él Vörösmarty Mihály iránt. Am hosszú időnek kellett eltelnie, amíg annyi pénzt összespórolt, hogy igazán nagyvonalú gesztussal kifejezésre is juttassa a lírikus iránti elkötelezettségét.

Az elmúlt év tavaszán végre eljött a cselekvés ideje. 100 ezer forintos alapítványt tett, hogy szülővárosa, Sopron méltó emléket állítson a költőnek. Ez az összeg – noha egy nyugdíjasnak egész vagyon – a köztéri szoborhoz távolról

sem volt elegendő. Így aztán nekiindult, cégeket, intézményeket keresett fel, fáradhatatlanul szervezett – s nem eredménytelenül. A nemes célra egymillió forintnál több pénz gyűlt össze.

A helyi vállalatok, intézmények, csaknem 80 magánszemély és nem utolsósorban a kezdeményező jóvoltából a napokban leleplezték Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, Vörösmarty egészalakos szobrát.

– A költőről elnevezett utcátorkolatában lévő kis tér igazán megfelelő környezet a

szobor számára. A térnek ugyan még nincs neve, de jó lenne, ha Vörösmarty nevét kapná –, áll elő máris a javaslatot Teréz nővér, akinek arra is van gondolja, hogy az adományozók neve se merüljön feledésbe.

– 160 nyugdíj őrök – mondja. – Elhatároztam, hogy az anyagi hozzájárulásokat igazoló dokumentumokat nemzeti színű szalaggal átkötöm, s a paksamétát a soproni levéltárban letétbe helyezem, hogy a szobor történetét az utánunk jövők is megismerhessék. Maróti Zsuzsa

Parlamentari sakk

Kedves Olvasóink! Játsszanak velünk! Az alábbi sakktablán a bábuk politikusokat jelképeznek, s a fekete-fehér mezők némelyike már most elnevezést kapott. A játszma során a politikusok engedelmesen teljesítik a nép akaratát, vagyis úgy lépnek, ahogy önkö karjára. Lépésváltoztatásokat a szerkesztőség címére kell eljuttatniuk írásban, vagy telefonon (7621 Pécs, Sallai u. 7. Tel.: 72/27-377). Minden héten önkök léphetnek mind a kormánykoalíció, mind pedig az ellenzék figuráival, s a még el nem nevezett mezőknek nevet is adhatnak.

A játék rendszeres résztvevői közt havonta könyvjuttalmat sorsolunk ki.

villágos:
A1-lovasszerep: bátya, Horváth Balázs
C3-kínai kereskedelem: huszár, Dr. Bőröcz István
C1-világkiállítás: futó, Bod Péter Ákos
D1-akadémia: király, Szabad György
E1-kiszagda-kereszténydemokrata reinkarnáció: vezér, Antall József
F1-privatizáció: futó, Matolcsy György
G1-Taiwan-letelepítés: huszár, Dr. Torgyán József
H1-ho(r)ntalanítás: bátya, Jeszenszky Géza

gyalogok:
A2-környezetvédelem: Keresztes K. Sándor
B2-alkotmány: Dr. Balsai István
C2-vasút: Siklós Csaba
D2-muzeológia: Dr. Andrásfalvy Bertalan
E4-frakciófegyelem: Dr. Kónya Imre
F2-földművelés: Nagy Ferenc József
G2-társadalombiztosítás: Dr. Surján László
H2-nemzeti hadsereg: Fűr Lajos

sötét:
A8-stabilitás: bátya, Szűrös Mátyás
B8-diplomácia: huszár, Szentiványi Tibor
C8-termelőszövetkezet: futó, Dr. Fodor István
D8-ellenzékiség: vezér, Kis János
E8-kiszagda-szabaddemokrata reinkarnáció: király, Göncz Árpád
F8-ENSZ: futó, Dr. Fodor Gábor
G8-liberális idealizmus: huszár, Dr. Tölgyessy Péter
H8-hitelek: bátya, Németh Miklós

A negyedik lépést Pozsgay Imre, az A7-en álló sötét gyalog tette meg: A7-ről A5-re, Lakitelekről függetlenségre. Az MSZP alelnöke lépéséről így nyilatkozott: – A függetlenek csoportjába lépek be. A jelölt ugyanis a párté, a képviselő pedig a nemzeté.

Kommentár:
A függetlenséget választó Pozsgayt ütéssel fenyegeti a kiszagda Bőröcz dr.,-t jóllehet ebben az esetben a stabilitáson álló bátyaszilárd Szűrös visszautasításával kell számolnia. Egy ilyen ütészóváltság tehát sötét számára kínálna minőségi előnyt.

Válaszlépés:
Várjuk az Önök javaslatát! Világos következik.

	C	B	A	
	Termelőszövetkezet	Diplomácia	Stabilitás	8
	Médliák	Új szocialista realizmus	Lakitelek	7
				6
			Függetlenség	5
				4
	Kínai kereskedelem			

Ráadás a Casino Hiltonban

HELYZET-játék

A legkisebb egyke a nyerő!

Tizenhárom forduló után nyilvános ráadásjátékot rendezünk Budapestén a Casino Hiltonban. A vetékedésben az egyes fordulókat nyertesül kívül részt vehet az is, aki mindhány forduló figyelembe véve a legkisebb egyke évszámot küldte be. Tehát a vigaszágon versenyben vannak még azok is, akik nem nyertek az előző fordulókban beküldött évszámalkkal. Olvasóink hétről hétre egyre többen, s egyre nagyobb számokkal pályáznak, jóllehet ezen a héten meglepetésre egy száz alatti szám lett a befutó. A vigaszág győzelmére egyre nagyobb eséllyel pályáznak azok, akik a nagyobb számokkal próbáltak szerencsét.

Olvasóink hétről hétre egy-egy évszám beküldését

vel vehetnek részt a HELYZET-játékban. Az nyer, aki a legkisebb olyan évszámot küldi be, amit nem választott azon a héten senki más. Hogy mit lehet nyerni? Annál forintot, amekkora a szám és egy történetet a megnevezett évből.

Tippjelket a megjelenést követő kedd délig kell eljuttatniuk szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.), de a beküldési határidő miatt nem kell senkinek aggodnia, hisz a később érkező évszámok automatikusan a következő heti futamban vesznek részt.

A múlt héten beküldött évszámok közül a legkisebb egyke:

89

A legkisebb egyke a nyerő!

Évszám: (1- 1990 között)

Név:.....

Cím:.....

E szelvényt nyílt levelezőlapra ragasztva szerkesztőségünk címére (7621 Pécs, Sallai u. 7.) juttassák el!

Vasra verve

Hunyadi János negyven éves állampolgár nemrég még a pécsi Közterület Felügyelet munkatársa volt. Ma – véltensége jogerős dokumentumával zsebében – állásából s becsületéből kiforgatott, besározott, derékba tört egzisztencia. Történetének alapszíne szürke, mint annyi jelenkori magyar rémtörténeté.

Munkahelyi demokrácia

A szóban forgó Felügyelet öt éve működik, közterületeink rendjét, biztonságát garantálандó. Feladatkörét, szerepét illetően – amennyire a hol kurta, hol titokzatos információk alapján gyanítható – sajátos átmenet valamiféle hivatásos civil rendgárda s egyfajta félrendőri szervezet között. Az előbbire a tanácsi fenntartóság, az utóbbira számos munkatárs önkéntes rendőri működése vall. A követendő munkastílus kezdettől vita tárgya: némelyek a minél rendőribb eszközzel, mások, mint Hunyadi is, a civil hangnem hívei.

Ezért is, másért is, Hunyadi felügyelő nem tartozott főnökei kegyeltjeihez. Veszedelemessé, sőt kínos figurává akkor vált, mikor egy szakszervezeti bizalmi választáskor a többség őt kívánta megválasztani. Súlyosbító körülmény, hogy nem először, szóvá tesz bizonyos visszasságokat. Például: hogy miképp lényegül egyes vezetők öröme alkoholra a terepen dolgozók – miért, miért nem, az iroda páncélszekrényében rejtegetett – tea-cukor-citrom védőitala. A megoldás technikája ismert: a választás szertartását, ezúttal gondos szervezésben, újrarájtsszák; ezúttal a minden eszközzel támogatott ellenjelölt néhány szavazattal győz. A diadalt nyomatékosítandó néhány vezető-féle közli Hunyadival: „nagy száját” nem sokáig járhatja már

Május 16-án estefelé embertünk otthon, udvarán dolgozgat, mikoris két idegen zörget a kapun. Előbb a közelben lakó szállítómunkás hollétét firtatják, majd, az nem lévén otthon, „egy kis szívfességre” kéri Hunyadit. Meséjükben váratlanul lerobbant autó meg valami sürgős fuvar szerepel. Hunyadi erre Barkas kocsiával némi huzavona után vállalkozik is. Am ahogy – az akkor már gyanús – holmival megrakodva egyik utasa kérésére megállna, hogy hogy nem, épp a közelgő rendőrfőnök karjaiba fut. A többi – igazoltatás, a rakomány átkutatása, letartóztatás – néhány perc műve. Hunyadi, mielőtt felocsúdná, „orgazda” minőségben zár alá kerül.

Az ügy – színesfémlopás – bírósági tárgyalásakor egyértelműen kiderül: Hunyadi, „ötödrendű vádlott” gyanún felül áll. Ezért ellene az eljárást – a Magyar Köztársaság nevében – jogerősen meg is szüntetik. Ártatlansága tényét maga az ügyész, Soltiné dr. Káldi Katalin állapítja meg (a dokumentum a bíróság irattárában olvasható). Csakhogy őrizetbevételről tárgyalásig öt hét telik el. S ezalatt – némi „jóakarattal” – egy ember sorsa, pályája, becsülete könnyűszerrel romba dönthető.

„Magának doktor úr vagyok!”

Az őrizet maximális tartama öt nap – Hunyadit három múltán „nagylelkűen” hazaengedik. Am ezt a három napot, a vizsgálat stílusát, hangnemét, a megalázás procedúráit holtig

nem felejtje el. Egyik kihallgatóját vértig sérti a megszokásból használt „elvtárs” titulus; a tiszt ordítva utasítja: „Én magának, vegye tudomásul, doktor úr vagyok!” De a szégyen legfájóbb pohara még hátra van, ezt az orvosi vizsgálat ürügyén kell kiüríteni: ismerősök szeme láttára viszik a Lánctói utcái rendelőbe, rendőri kísérettel, kezei bilincs. A jelenet felidézésekor szava elakad. A negyvenéves, kiegyensúlyozottnak látszó férfit percekig fojtogatják a megélt szégyen könnyei.

„Állásából felfüggesztem!”

Doktor Dombay Péter rendőrszázados először is kiigazít, közölve, a „bilincsbe ver” kifejezést a mai, modern amerikai szerkezetre alkalmazni: helytelen. Továbbá megmutatja a rendőrség 1989-től érvényes szolgálati szabályzatának 452. paragrafusát. Miszerint az őrizetes kötelezően bilincsen kísérendő a létesítmény falain kívül. Szabálysértésről, jogtiprásról ennél fogva nem beszélhetünk.

Az ártatlanság jogerősen megállapított ténye szemléltetést nem rendíti meg. Az orgazdaság alapos gyanúját a rendőrségi vizsgálat, úgy mond, igazolta. Ők az ügyet a bíróságra vádemelési javaslattal továbbították; tudhatom, egy ilyen színesfém-historia nem tréfadolog. Hogy aztán a bíróság mit vél s mit nem vél bizonyítottnak: ez már nem rájuk, vizsgálókra tartozik.

A rendőrség az őrizetbevétel másnapján, május 17-én értesíti a Közte-

rület-Felügyeletet. Handa Viktor, mint munkahelyi vezető, rögvest akcióba kezd. A rendőrséget még aznap tájékoztatja az ügyben tett lépéseiről: Hunyadit állásából felfüggesztette, s ellene fegyelmi vizsgálatot indított. A bíróság irattárában mindkét dokumentum látható. Hogy a kissé túlbuzgó Handát bárki figyelmeztetné jogszertűlen fellépésére; hogy így eljárni mindaddig tilos, míg a gyanú nem bizonyított – ennek ellenben seholy nyoma nincs.

S míg a felfüggesztéshez elég huszonnégy óra: Hunyadi munkahelyi rehabilitálása, a munkatügyi bíróság eljárása ma, a történetek után majd félévvel nyílik-húzódik-halasztódik rendületlenül.

Az olykor villámgyors mechanizmus működéséről még annyit, hogy a védelem ellen folyó eljárás megszüntetéről a védő, dr. Kisbán Tamás hivatalosan mindmáig sem értesítette.

A Közterület Felügyelet irodáját sokáig keresem a Rákóczi úton, táblájára végül egy sáros udvar mélyén bukkanok. Érkezésemre három lomhán táplálkozó szájban áll meg a falat. Az ügyről, közli beljebb egy bemutatkozásomat nem viszonzó főnök, ő, mint új vezető, nem nyilatkozik. S ezzel ásitását alig leplezve elfordul; párbeszédünk végetért. ■

Csalog Judit
Cséri László felvétel

MOHÁCS ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET

értesíti tisztelt ügyfeleit, hogy Pécsett megnyitotta új kirendeltségét Citrom u. 5. sz. alatt. • Telefon: 72/15-377

Nyitvatartás:
hétfő 7.30 - 17.00
kedd-csütörtök 7.30 - 16.30
péntek 7.30 - 15.00

Korszerűen berendezett bankhelyiség, udvarias, gyors kiszolgálás:

Mohács és Vidéke Takarékszövetkezet • Pécsi Kirendeltsége, Citrom u. 5.